



Republika e Kosovës
Republika Kosova – Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada – Government

STRATEGJIA PËR RREGULLIM MË TË MIRË 2014 – 2020

VLERËSIMI I NDIKIMIT
RREGULLATIV



Republika e Kosovës
Republika Kosova – Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada – Government

STRATEGJIA PËR RREGULLIM MË TË MIRË 2014 – 2020¹

Vlerësimi i Ndikimit Rregullativ

¹ Strategjia për Rregullim më të Mirë 2014 – 2020 është miratuar nga Qeveria e Republikës së Kosovës me Vendimin nr. 03/189 të datës 23.05.2014



Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Nr. 03/189
Datë: 23.05.2014

Në mbështetje të nenit 92 paragrafi 4. dhe 93 paragrafi (4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, duke u bazuar në nenin 4 të Rregullores nr. 02/2011 për fushat e përgjegjësisë administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe ministrive e ndryshuar dhe plotësuar me Rregulloren nr. 07/2011 dhe nenit 19 të Rregullores së Punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës nr. 09/2011, Qeveria e Republikës së Kosovës, në mbledhjen e mbajtur më 23 maj 2014, mori:

V E N D I M

1. Aprovohet Strategjia për Rregullim më të Mirë 2014-2020.
2. Obligohet Zyra e Kryeministrit dhe institucionet tjera kompetente për zbatimin e Strategjisë nga pika 1. e këtij vendimi.
3. Vendimi hyn në fuqi ditën e nënshkrimit.

Hashim THACI

Kryeministër i Kosovës

Iu dërgohet:
- Zëvendëskryeministrave
- të gjitha ministrive (ministrave)
- Sekretarit të Përgjithshëm të ZKM-ës
- Arkivit të Qeverisë

PËRMBAJTJA

Përmbledhje ekzekutive.....	4
Hyrje.....	6
Metodologjia.....	8
Sfondi.....	9
Objektivat.....	12
■ OBJEKTIVI I PËRGJITHSHËM 1: SISTEM RREGULLATIV LEHTËSUES.....	13
Objektivi specifik 1.1: Reformat e legjislacionit ekzistues për të rritur konkurrueshmërinë	13
Objektivi specifik 1.2: Vlerësim i ndikimit në mjedis.....	14
Objektivi specifik 1.3: Një proces i VNR për legjislacionin e ri.....	14
■ OBJEKTIVI I PËRGJITHSHËM 2: ZBATIMI I MIRË	16
Objektivi specifik 2.1: Proceset administrative efektive	16
Objektivi specifik 2.2: Përmirësimi i masave stimuluese për pajtueshmëri institucionale	17
■ OBJEKTIVI I PËRGJITHSHËM 3: KONSULTIMI PUBLIK EFEKTIV DHE PJESËMARRJA E HISEDARËVE.....	18
Objektivi specifik 3.1: Përmirësimi i kontakteve vendore dhe pjesëmarrjes	19
Objektivi specifik 3.2: Kontaktet aktive ndërkombëtare	19
■ SHTOJCA I. VLERËSIMI I NDIKIMIT RREGULLATIV	20
■ SHTOJCA II. PLANI I VEPRIMIT	26

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Modernizimi i rolit rregullativ të shtetit kërkon një agjendë të sofistikuar të “qeverisjes së mirë”, që synon uljen e kostove përmes reformave të suksesshme rregullative, e cila realizohet përmes një strategjie me shumë aspekte, që përfshin rregullim më të mirë, thjeshtimin e rregullave ekzistuese, dhe ndërtimin e institucioneve.

Strategjia për rregullim më të mirë dhe futja e metodologjisë së vlerësimit të ndikimit rregullativ janë të lidhura ngushtë me prioritetet e Qeverisë së Republikës së Kosovës të dhëna në Vizionin Ekonomik të Kosovës 2011-2014. Plani i Veprimtimit të Vizionit Ekonomik të Kosovës thekson prioritetet në sektorët kryesorë të zhvillimit ekonomik dhe synon përveç tjerash, përmirësimin e procesit të hartimit të legjislacionit dhe rregullativës, rritjen e mundësive për ofrimin e të dhënave për publikun dhe analizimin e ndikimit të Qeverisë në këto procese. Nevoja për një strategji për rregullim më të mirë rrjedh edhe nga një dokument tjetër strategjik i Qeverisë së Republikës së Kosovës - “Strategjia e Zhvillimit të Ndërmarrjeve të Vogla dhe të Mesme (NVM) në Kosovë 2012 - 2016 me vizion 2020” si dhe “Strategjia Qeveritare për Bashkëpunim me Shoqërinë Civile 2013 - 2017”. Për më tepër procesi i ardhshëm i hyrjes në BE nënvizon rëndësinë e vendosjes së një sistemi efektiv të rishikimit për draft legjislacionin.

Komisioni Evropian u ka bërë thirrje të gjitha vendeve anëtare për ta zbatuar reformën rregullative, me qëllim të zvogëlimit të kostove administrative për 25% deri në vitin 2012. Një numër i madh i vendeve anëtare të Bashkimit Evropian si dhe vendeve të rajonit kanë marrë masa në mënyrë që të lehtësohet mjedisi rregullativ dhe të përmirësohet funksionimi i administratës shtetërore.

Agjenda e reformave rregullative është shumë e gjerë dhe komplekse dhe për këtë arsye është e rëndësishme që të ketë një qasje strategjike për sinkronizimin e aktiviteteve të lidhura me thjeshtimin, zvogëlimin e barrës administrative dhe kontrollin e cilësisë së legjislacionit të ri dhe zhvillimit të koherencës.

Politika e shëndoshë rregullative përmirëson sistemin ligjor dhe kapacitetin administrativ, që mundëson:

- analizimin e kushteve ekzistuese;
- transparencën e procedurës së zhvillimit dhe zbatimit të legjislacionit dhe
- identifikimin e zgjidhjeve alternative rregullative.

Gjashtë fusha (parime) të përmirësimit të kornizës rregullative të BE-së janë përfshirë në këtë Strategji:

- 1 VLERËSIMIN E NDIKIMIT RREGULLATIV (VNR)** - Si një nga mjetet në procesin e reformës rregullative, VNR përfaqëson një metodë që mundëson zbatimin efikas të politikave mbi bazën e fakteve të dëshmuara dhe ofron një kornizë për shqyrtim të problemit dhe duke siguruar zgjidhje adekuate. Analiza e kostos - përfitimit ose përdorimi i modelit të kostos standarde është një tjetër mjet që përdoret për të përmirësuar cilësinë rregullative.
- 2 SHQYRTIMI I MUNDËSIVE PËRKATËSE** - hartuesi e politikave duhet të marrin parasysh të gjitha opsionet e mundshme dhe të zgjedhin atë që është më e përshtatshëm për rrethanat e caktuara.
- 3 KONSULTIMET** - Komponenti i konsultimit publik është i integruar në VNR, i cili mundëson që palët e interesuara të luajnë një rol aktiv në procesin e vendimmarrjes.
- 4 THJESHTËZIMI** - ka një nevojë të vazhdueshme në të gjitha sistemet për inovacion dhe thjeshtëzim të sistemit ligjor dhe të procedurave administrative që vjetërsohen.
- 5 QASJA NË LEGJISLACION** - të gjithë personave pa dallim duhet të ju mundësohet qasja në legjislacion duke përdorur edhe teknologjitë e reja.
- 6 STRUKTURA ORGANIZATIVE** - formimin e strukturave të duhura që do të jenë përgjegjëse për zbatimin e strategjisë së rregullimit më të mirë.

Strategjia për Rregullim Më Të Mirë është hartuar nga Zyra Ligjore e Zyrës së Kryeministrit duke marrë parasysh parimet më të mira ndërkombëtarë në këtë fushë, kryesisht të Bashkimit Evropian dhe OB-ZHE-së. Deri në versionin e saj përfundimtar Strategjia ka kaluar përmes një procesi të gjerë të konsultimit publik, për një periudhë më shumë se gjashtë muaj, me akterët kryesorë të institucioneve publike, shoqërisë civile dhe komunitetit të biznesit. Dy seanca të veçanta të konsultimit me akterë të ndryshëm janë mbajtur në Qershor dhe dhjetor të vitit 2013.

Strategjia ka tri objektiva kryesore strategjike:

- 1 SISTEMI RREGULLATIV LEHTËSUES** - synon krijimin e një *sistemi efikas rregullativ* që i baraspeshon kostot me përfitimet ekonomike, mjedisore dhe sociale. Ky objektivi synon respektim të parimeve dhe procedurave të VNR për të siguruar që i gjithë legjislacioni e plotëson këtë standard.
- 2 ZBATIMI EFIKAS** - trajton sfidën kryesore që i jep formën suksesit të reformave rregullative, përmes bërjes më efektive të procedurave administrative për të mbajtur në minimum barrën e nevojshme administrative për qytetarët dhe biznesin. Aftësia dhe gatishmëria e strukturave administrative duhet të harmonizohet me aspiratat e reformës rregullative duke vendosur përgjegjësi dhe llogaridhënie të qartë, dhe duke zvogëluar mundësitë për korrupsion.
- 3 KOMUNIKIMI EFEKTIV** - synon forcimin e dialogut, përfshirjen e sektorit privat dhe sigurimi i ndikimit maksimal të tij në proces, me qëllim të arritjes së rezultateve. Komunikimi gjithashtu përfshinë aftësi më të mira të kontaktit me qytetarët në përgjithësi si dhe investitorët dhe analistët.

HYRJE

Qeveria e Republikës së Kosovës, është e përkushtuar ndaj zhvillimit ekonomik dhe social, dhe po vazhdon përpjekjet për të hequr barrierat ndaj investimeve në biznes. Që nga viti 2008 një numër i arritjeve të rëndësishme kanë ndodhur dhe kjo ka çuar në përmirësim të mjedisit të biznesit për Kosovën².

Strategjia për rregullim më të mirë dhe futja e metodologjisë së vlerësimit të ndikimit rregullativ janë të lidhura ngushtë me prioritetet e Qeverisë së Republikës së Kosovës të dhëna në Vizionin Ekonomik të Kosovës 2011-2014. Plani i Veprimit të Vizionit Ekonomik të Kosovës thekson prioritetet në sektorët kryesorë të zhvillimit ekonomik dhe synon përveç tjerash, përmirësimin e procesit të hartimit të legjislacionit dhe rregullativ, rritjen e mundësive për ofrimin e të dhënave për publikun dhe analizimin e ndikimit të Qeverisë në këto procese. Nevoja për një strategji për rregullim më të mirë rrjedh edhe nga një dokument tjetër strategjik i Qeverisë së Republikës së Kosovës - "Zhvillimi strategjik i Ndërmarrjeve të Vogla dhe të Mesme (NVM) në Kosovë 2012 - 2016" si dhe Strategjia Qeveritare për Bashkëpunim me Shoqërinë Civile 2013 - 2017. Për më tepër procesi i ardhshëm i hyrjes në BE nënvizon rëndësinë e vendosjes së një sistemi efektiv të rishikimit për draft legjislacionin.

Aktet normative, në format e tyre të shumta, përfaqësojnë mekanizmin më të rëndësishëm të një politike të caktuar. Përgjatë dekadës së fundit, shtetet anëtare të Bashkimit Evropian (BE) dhe Organizata për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik (OBZHE) kanë vendosur sisteme rregullative gjithëpërfshirëse dhe komplekse, funksionimi i të cilave ka rëndësi thelbësore për mbajtjen dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës së qytetarëve të tyre.

Cilësia e akteve normative dhe efikasiteti i administratës publike janë ndër faktorët kryesorë të konkurrueshmërisë në çdo shtet. Aktet normative kanë ndikim të madh në ekonomi dhe mund të nxisin zhvillimin ekonomik, por edhe mund të pengojnë dhe të destimulojnë subjektet afariste dhe të ngadalësojnë zhvillimin ekonomik. Ndikimi i ndryshëm i akteve normative në shtete të ndryshme ka ndikim në tërheqjen e investitorëve të huaj.

Aktet normative të cilësisë së lartë, të harmonizuara ndërmjet vete, logjike, lehtë të kuptueshme dhe të zbatueshme në të gjitha fushat e marrëdhënieve sociale i shërbejnë funksionit të zhvillimit ekonomik, industrial dhe realizimit efikas të të drejtave të qytetarëve, ekonomisë dhe ndërmarrësve. Korniza normative është instrument i rëndësishëm për qeverisjen e ndryshimeve sociale, veçanërisht në vendet në tranzicion, që përfshin miratimin dhe implementimin e legjislacionit dhe monitorimin e zbatimit të tyre, sepse kjo siguron parimin e sundimit të ligjit. Reforma rregullative përfaqëson një pjesë të rëndësishme të reformave të përgjithshme dhe procesit të zhvillimit të shoqërisë moderne, që janë aktivitete komplekse, shumë-disiplinore, dinamike dhe të vazhdueshme. Reforma rregullative ndërlidhet me reformën në administratë publike, duke

² Shih, "Plani i veprimit të vizionit ekonomik për Kosovën 2011-2014" dhe "Strategjia e Zhvillimit të Ndërmarrjeve të Vogla dhe të Mesme (NVM) në Kosovë 2012 - 2016 me vizion 2020"

forcuar kapacitetet e sektorit publik dhe zhvillimin ekonomik në shërbim të qytetarëve dhe të ekonomisë, për krijimin e kushteve për një rregullim më të mirë, arritje të interesit publik dhe funksionim të politikave publike të përgjithshme dhe sektoriale.

Politika e shëndoshë rregullative përmirëson sistemin ligjor dhe kapacitetin administrativ, që mundëson:

- analizimin e kushteve ekzistuese;
- transparencën e procedurës së zhvillimit dhe zbatimit të legjislacionit dhe
- identifikimin e zgjidhjeve alternative rregullative.

Reforma për rregullim më të mirë duhet të ketë qasje sistematike dhe të përfshijë elemente normative, ekonomike, sociale, organizative, teknologjike dhe të tjera, me synim të përmirësimit të cilësisë së akteve normative. Kjo realizohet përmes miratimit dhe zbatimit të akteve të reja normative dhe shfuqizimin e plotë apo të pjesshëm të akteve normative, në përputhje me nevojat reale të shoqërisë dhe standardet ndërkombëtare.

Nevoja për një strategji për rregullim më të mirë bazohet në këto aspekte:

- **EKONOMIK** – Zhvillimi i sektorit privat dhe nevoja për partneritet të rritur ndërmjet sektorit publik dhe privat ndërlidhet me paraqitjen e kërkesave të reja për një qasje sistematike në proceset ekonomike. Kjo përfshin kompetencat më të gjera në planifikimin strategjik, më shumë fleksibilitet, kontinuitet dhe reagim të shpejtë si dhe vlerësim të ndikimit në procesin e vendimmarrjes.
- **SOCIAL** – Përfshirja më e madhe e hisedarëve të sektorit afarist dhe shoqërisë në përgjithësi në procesin e vendimmarrjes. Kjo ndërlidhet me paraqitjen e kërkesave të reja në sektorin privat, lidhur me proporcionalitetin, transparencë të vendimeve, parashikueshmëri ligjore, dhe diversifikim të metodave të pjesëmarrjes në proceset vendimmarrëse.
- **TEKNOLOGJIK** – Shkëmbimi më i lehtë dhe më i shpejtë i të dhënave kërkon përdorimin e mjeteve të Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit (TIK) me qëllim që të mundësohet qasje universale më të lehtë në resurset dhe shërbimet e informacionit, të efektivizohet hartimi ligjor dhe vendimmarrja, dhe zbatimi i akteve normative.
- **INSTITUCIONAL** – Globalizimi dhe dinamika e zhvillimit ekonomik, social dhe politik në Kosovë imponon nevojën për një qasje të re ligjore, institucionale dhe funksionale.

Prosperiteti varet nga konkurrueshmëria e ekonomisë së vendit —aftësia e vendit për të pasur qasje në tregje dhe për të dhënë mallra dhe shërbime që plotësojnë (ose tejkalojnë) pritjet e klientëve me çmime të njëjta ose më të ulëta sesa konkurrenca në shtetet tjera. Në një ekonomi të tregut, konkurrueshmëria varet jo vetëm nga zgjuarsia e ndërmarrësve, pronarëve dhe menaxherëve të bizneseve, por edhe nga mjedisi i biznesit që i vendos rregullat, krijon stimulime, dhe formëson koston e transaksioneve. Shumë shtete kanë përqaftuar konceptin që ndërtimi i një mjedisi më të mirë të biznesit, kryesisht përmes reformës rregullative, mund të shpaguhet sa i përket konkurrueshmërisë më të mirë dhe prosperitetit.

METODOLOGJIA

Strategjia për Rregullim Më Të Mirë është hartuar nga Zyra Ligjore e Kryeministrit duke marrë parasysh parimet më mirë ndërkombëtare në këtë fushë, kryesisht të Bashkimit Evropian dhe OBZHE-së. Deri në versionin e saj përfundimtar Strategjia është konsultuar për një periudhë më shumë se gjashtë muaj me akterët kryesorë të institucioneve publike, shoqërisë civile dhe komunitetit të biznesit. Dy seanca konsultimi janë mbajtur në Qershor dhe Dhjetor të vitit 2013 me pjesëmarrje të këtyre institucioneve:

- **ZYRA E KRYEMINISTRIT** – Zyra për Planifikim Strategjik, Zyra Ligjore, Zyra për Qeverisje të Mirë, Sekretariati Koordinues i Qeverisë, Zyra për Publikimin e Gazetës Zyrtare, Divizioni për Burime Njerëzore.
- **MINISTRITË** – Ministria e Tregtisë dhe Industrisë, Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Ministria e Administratës Publike, Ministria e Integritimit Evropian.
- **SHOQËRIA CIVILE DHE KOMUNITETI I BIZNESIT:** Aleanca Kosovare e Biznesit, Qendra për Politika dhe Avokim, Iniciativa Kosovare për Stabilitet.
- **INSTITUCIONE NDËRKOMBËTARE DHE DONATORË:** Korporata Ndërkombëtare Financiare (IFC), GIZ, OSBE.

Komentet e pjesëmarrësve janë diskutuar dhe përfshirë në Strategji.

SFONDI

Sistemi normativ në Kosovë bazohet në disa sisteme të ndryshme juridike të trashëguara dhe të krijuara. Legjislacioni nuk është duke u zbatuar plotësisht dhe gjykatat janë ngarkuar me një numër të madh lëndësh. Bizneset dhe investitorët potencialë kërkojnë mjedis ligjor të qëndrueshëm dhe të parashikueshëm në të cilin do të punojnë. Legjislacioni i mirë kontribuon në ndërtimin e besimit të ndërsjellë ndërmjet bizneseve dhe institucioneve publike dhe kështu ndihmon në përmirësimin e mjedisit afarist. Fuqizimi i sundimit të ligjit shihet nga Qeveria e Republikës së Kosovës si një nga çështjet kryesore për integrimin më të shpejtë drejt Bashkimit Evropian, gjë e cila paraqitet si sfidë me qëllim të integritit të komponentëve të reformës rregullative të iniciativave të ndryshme që janë në proces lidhur me integrimin evropian, investimet, konkurrencës dhe reformat ligjore.

Agjenda e reformave rregullative është shumë e gjerë dhe komplekse dhe për këtë arsye është e rëndësishme që të ketë një qasje strategjike për sinkronizimin e aktiviteteve të lidhura me thjeshtimin, zvogëlimin e barrës administrative dhe kontrollin e cilësisë së legjislacionit të ri dhe zhvillimit të koherencës. Gjithashtu, është e nevojshme mbështetja e mjaftueshme politike për të përshpejtuar realizimin e agjendës së tillë. Gjatë hartimit të Strategjisë për Rregullim më të mirë, Qeveria e Kosovës ka ndjekë rekomandimet që dalin nga Raporti Mandelkern, rekomandimet e OBZHE-së, si dhe përvojat e ndryshme të shteteve.

Modernizimi i rolit rregullativ të shtetit kërkon një agjendë të sofistikuar të “qeverisjes së mirë”, që synon uljen e kostove përmes reformave të suksesshme rregullative, e cila realizohet përmes një strategjie me shumë aspekte, që përfshin rregullim më të mirë, heqje dhe rivendosje të rregullave, thjeshtimin dhe ndërtimin e institucioneve. Në praktikën moderne, reforma rregullative nuk lidhet me kufizimin e rolit të shtetit, por me ri-përcaktimin e kapaciteteve dhe rolit të shtetit në përmirësimin e kërkesave dhe nevojave për zhvillimin e vendit. Përvoja ndërkombëtare tregon se rregullimi i tepërt ka ndikim negativ në konkurrencën e tregut, investime, dhe inovacion dhe çon në rritje të korrupsionit dhe sektorit “joformal”, të cilat kanë ndikim indirekt në efikasitetin dhe produktivitetin e subjekteve ekonomike. Pikërisht për këto arsye, përmirësimi i cilësisë së rregullave është një nga objektivat prioritarë si në vendet e zhvilluara ashtu edhe në vendet në tranzicion³.

Përmirësimi i cilësisë së rregulloreve në BE bëhet veçanërisht i rëndësishëm pas miratimit të Strategjisë së Lisbonës dhe Raportit të vitit 2001 të të ashtuquajturit Grupi Mandelkern. Raporti i grupit Mandelkern⁴ jep rekomandime në nivel të qeverive të shteteve anëtare si dhe në nivel të Komisionit Evropian, veçanërisht duke theksuar gjashtë fusha (parime) të përmirësimit të kornizës rregullative të BE-së:

1

VLERËSIMI I NDIKIMIT RREGULLATIV (VNR) - Si një nga mjetet në procesin e reformës rregullative, vendet anëtare të BE-së përdorin VNR që përfaqëson një metodë që mundëson kryerjen efikase të politikës mbi bazën e fakteve të dëshmuara dhe ofron një kornizë për shqyrtim të problemit dhe duke siguruar zgjidhje adekuate. VNR duhet të jetë pjesë përbërëse e procesit

³ Shih raportin i OBZHE 2010

⁴ “Grupi Mandelkern për rregulloret më të mira” Raporti Final (nëntor, 2001).

të politikës dhe jo burokraci shtesë. VNR nuk i zëvendëson vendimet politike, por e bën të mundur që vendimet e tilla të bëhen në bazë të dhënave të grumbulluara më parë. Analiza e kostos - përfitimit ose përdorimi i modelit të kostos standarde është një tjetër mjet për cilësinë rregullative.

2 SHQYRTIMI I MUNDËSIVE PËRKATËSE - hartuesi e politikave duhet të marrin parasysh të gjitha opsionet e mundshme dhe të zgjedhin atë që është më e përshtatshëm për rrethanat e caktuara, gjithmonë duke pasur parasysh se edhe në rastet kur miratimi i legjislacionit është zgjidhja më e përshtatshme, kjo nuk duhet të jetë i vetmi opsion që është marrë parasysh. Opsioni e mundshme duhet të vlerësohen sipas kriterëve si në vijim:

- Efektet dhe rreziqet e mundshme në fushën e ekonomike, mjedisore dhe sociale
- Qëndrueshmërisë
- Realizueshmërisë/zbatimit
- Efikasitetit
- Efektivitetit/ arritjes së qëllimit

3 KONSULTIMET - Komponenti i konsultimit publik është i integruar në VNR, i cili mundëson që palët e interesuara të luajnë një rol aktiv në procesin e vendimmarrjes. Rëndësia e procesit të konsultimit me palët e interesuara (komuniteti i biznesit, shoqëria civile) nuk duhet në asnjë rast të nënvlerësohet. Dhënia e mundësisë palëve të interesuara të kyçen drejtpërdrejtë dhe në mënyrë aktive në procesin e konsultimeve u ofron atyre mundësi që të shprehin lirshëm idetë dhe përvojat e tyre se si politikat të bëhen më efikase dhe më produktive. Konsultimet me palët e interesuara dhe në kohën e duhur paraqesin një element të nevojshëm për procesin rregullativ që përmirëson cilësinë e vendimmarrjes dhe zvogëlon mundësinë e paraqitjes së kontradiktave në fazat përfundimtare të procesit. Veç kësaj, palët e interesuara duhet të jenë të pozicionuara për të inicuar aplikim të VNR si në politikat ekzistuese ashtu edhe në ato prospektive.

4 THJESHTËZIMI - ka një nevojë të vazhdueshme në të gjitha sistemet për inovacion dhe thjeshtëzim të sistemit ligjor. Thjeshtëzimi nuk është njëjtë si derregullimi, d.m.th revokimi i një akti të caktuar. Thjeshtëzimi paraqet një veprimtari sistematike, të fokusuar në mënyrë të qartë dhe afatgjatë që arrin përmirësim rregullativ dhe mundëson të kuptuarit më të lehtë të legjislacionit, si dhe efikasitet më të madh, në atë mënyrë, që të jetë i kuptueshëm për të gjithë ata të cilëve iu dedikohet.

5 QASJA NË LEGJISLACION - të gjithë personave pa dallim duhet t'ju mundësohet qasja në legjislacion duke përdorur edhe teknologjitë e reja.

6 STRUKTURA ORGANIZATIVE - Përmirësimi i legjislacionit kërkon formimin e strukturave të duhura që do të jenë përgjegjëse për zbatimin e strategjisë së përmirësimit të kornizës rregullative. Duhet të merret parasysh themelimi i një organi të përhershëm të cilësisë rregullative në kuadër të Qeverisë që do të jetë përgjegjës për zbatimin e reformës rregullative brenda vendit.

Një numër i madh i vendeve anëtare të Bashkimit Evropian kanë marrë masa në mënyrë që të lehtësohet mjedisi rregullativ dhe të përmirësohet funksionimi i administratës shtetërore. Strategji të ngjashme janë miratuar në një numër të caktuar të vendeve të reja anëtare të Bashkimit Evropian. Në Poloni, Qeveria ka miratuar, në vitin 2006 një "Plan trevjeçar të reformës rregullative" që është karakterizuar si "programi i parë strategjik i reformave rregullative në Poloni që përfshin një qasje gjithëpërfshirëse për zhvillimin e politikave rregullative."⁵ Në Republikën Çeke, Qeveria miratoi Strategjinë e reformës rregullative në vitin 2007, që në masë të madhe mbështetet në Strategjinë e Bashkimit Evropian për legjislacion më të mirë, dhe gjithashtu mori një vendim⁶ për zvogëlimin e barrierave administrative për ekonominë në vitin 2005, i cili përfshin një plan veprimi dhe metodologji të matjes së kostos administrative duke zbatuar metodën e kostos standarde, zbatimi i së cilës është zhvilluar nga Holanda⁷.

Komisioni Evropian u ka bërë thirrje të gjitha vendeve anëtare për ta zbatuar reformën rregullative, me qëllim të zvogëlimit të kostove administrative për 25% deri në vitin 2012. Edhe pse Raporti Mandelkern ishte i lidhur vetëm me institucionet e BE-së dhe Shtetet Anëtare të BE, ai ka pasur një ndikim edhe në rajonin e Ballkanit Perëndimor, nëpërmjet zbatimit të disa segmenteve, të tilla si thjeshtëzimi i legjislacionit ekzistues dhe zvogëlimi i barrës administrative dhe detyrimi për ta kryer VNR-në. Megjithatë, një qasje strategjike ndaj reformës rregullative është ende në fazën e hershme në nivelin e qeverive të vendeve të Ballkanit Perëndimor. Raportet e ndryshme tregojnë se shumica e këtyre vendeve ende nuk kanë dokumentin gjithëpërfshirës të nivelit qeveritar të strategjisë së reformës rregullative i cili përcakton objektivat, mjetet të cilat përdoren për arritjen e këtyre objektivave dhe përcakton afatin kohor për zbatimin e mjeteve të tilla. Sipas të njëjtave raporte⁸ reforma rregullative është kryer në tri faza: (i) hartimi i një liste të rregullatave dhe vlerësimi i arsytimit të çdo rregulloreje, (ii) rivlerësimi i arsytimit të rregulloreve dhe krijimi i një opinionimi për ndryshimin, anulimin, ose mos ndryshimin e rregulloreve, dhe (iii) futjen e një regjistri unik elektronik të rregulloreve të publikuara në ueb faqen e Qeverisë.

Në Shqipëri ka filluar një qasje më strategjike ndaj reformës rregullative duke filluar me miratimin e Programit të Qeverisë së Shqipërisë 2005-2009 në të cilin rëndësi të veçantë i është dhënë: (i) zvogëlimit të barrierave administrative dhe (ii) përmirësimit të zbatimit të ligjeve. Qeveria e ka pranuar nevojën për të hequr barrierat administrative dhe për të përmirësuar cilësinë e rregulloreve që ndikojnë në biznes, me qëllim të tërheqjes së më shumë investimeve private. Maqedonia ka elemente të strategjisë së reformës rregullative të përfshira në disa dokumente të përgjithshme strategjike, duke përfshirë Programin e Qeverisë së Maqedonisë 2006-2010, programet vjetore të Qeverisë dhe Programin Kombëtar për Miratimin e Acquis-së. Në Mal të Zi, disa nga segmentet e një strategjie të reformës rregullative janë të përfshira në Strategjinë e Reformës së Administratës së Qeverisë 2002-2009 (Qeveria e Malit të Zi, 2002). Një nga qëllimet kryesore të Strategjisë së Reformës Administrative ishte përmirësimi i cilësisë së legjislacionit dhe derregullimi i fushave në të cilat ka tepër rregullore.

Në vitet e fundit në Kosovë është provuar që disa nga aspektet lidhur me reformën rregullatore dhe vlerësimin e ndikimit rregullator të adresohen përmes strategjive sektoriale (p.sh. Strategjia e zhvillimit të NVM-ve, Strategjia për Reformën e Administratës Publike, etj). Plani i Veprimit i Vizionin Ekonomik 2011-2014 i miratuar nga Qeveria e Kosovës në vitin 2011, ndër të tjera parasheh nevojën e përmirësimit të cilësisë së legjislacionit, zvogëlimin e barrierave administrative dhe përmirësimin të zbatimit të ligjeve.

5 OBZHE/SIGMA (2007).

6 Nr. 421/2005.

7 OBZHE/SIGMA (2007) Kapacitetet e menaxhimit rregullativ të shteteve anëtare të Bashkimit Evropian që kanë hyrë në BE më 1 maj 2004. Mbajtja e përmirësimeve të menaxhimit rregullativ përmes një politike më të mirë të rregulloreve. Mimeo draft, prill, Paris.

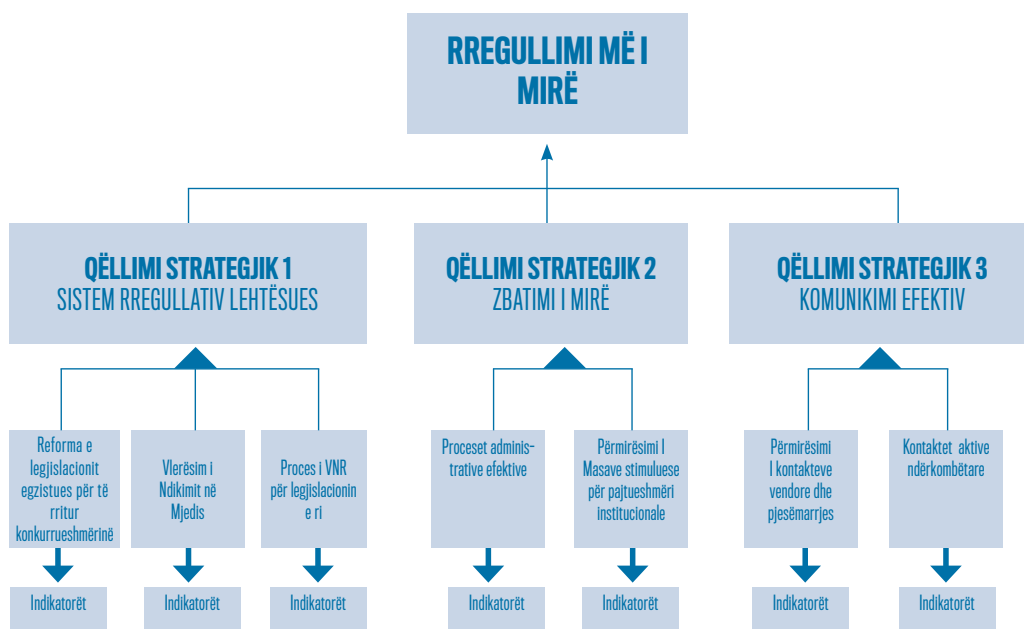
8 Shih Raporti i OBZHE 2010; Shih edhe Slavica Penev dhe Andreja Marušić "Reforma rregullative në pesë shtete të Ballkanit Perëndimor" Analiza ekonomike Vëllimi LIV Nr. 182 / korrik - shtator 2009/2009

OBJEKTIVAT

Strategjia udhëhiqet nga tri qëllime kryesore strategjike, secili prej të cilëve mund të ndahet në një grup të rezultateve të ndërmjetme:

- 1 SISTEMI RREGULLATIV LEHTËSUES** - synon krijimin e një *sistemi efikas rregullativ* që i baraspeshon kostot me përfitimet ekonomike, mjedisore dhe sociale. Ky qëllim kërkon respektim të parimeve dhe procedurave të VNR për të siguruar që i gjithë legjislacioni e plotëson këtë standard.
- 2 ZBATIMI EFIKAS** - trajton sfidën kryesore që i jep formën suksesit të reformave rregullative, përmes bërjes më efektive të procedurave administrative për të mbajtur në minimum barrën e nevojshme administrative për qytetarët dhe biznesin.. Aftësia dhe gatishmëria e strukturave administrative duhet të harmonizohet me aspiratat e reformës rregullative duke vendosur përgjegjësi dhe llogaridhënie të qartë, dhe duke zvogëluar mundësitë për korrupsion.
- 3 KOMUNIKIMI EFEKTIV** - synon forcimin e dialogut, përfshirjen e sektorit privat dhe sigurimi i ndikimit maksimal të tij në proces, me qëllim **të arritjes së rezultateve**. Komunikimi gjithashtu përfshinë aftësi më të mira të kontaktit me qytetarët në përgjithësi si dhe investitorët dhe analistët.

Menaxhimi i përmirësuar i procesit të reformës rregullative ndikon në të tri qëllimet dhe në rezultatet e ndërmjetme të tyre. Korniza për këtë strategji është paraqitur në figurën më poshtë.



OBJEKTIVI I PËRGJITHSHËM 1: SISTEM RREGULLATIV LEHTËSUES

■ Parimet dhe kriteret

Ky objektivi i përgjithshëm nënkupton një ekuilibër ndërmjet mbrojtjes së shëndetit publik, sigurisë publike, mjedisit, përdorimit të resurseve natyrore dhe të ardhurave publike - dhe barrës së pajtueshmërisë rregullative të vendosur mbi bizneset e qytetarët. Objektivi synon që ligjet e reja dhe rregulloret kualifikuese përmbushin këtë standard përmes një procesi efektiv të VNR, si dhe të rishikohet tërësia e legjislacionit ekzistues për të përmbushur gradualisht këto standarde. Procesi i rishikimit të kornizës ekzistuese rregullative është i shtyrë nga parimi kryesor se çdo ndikim negativ ekonomik, sociale dhe mjedisore duhet të jetë proporcional me të mirat sociale të arritura. Një proces efektiv i VNR rezulton në rregullore që bazohen në performancë.

OBJEKTIVI SPECIFIK 1.1: REFORMAT E LEGJISLACIONIT EKZISTUES PËR TË RRITUR KONKURRUESHMËRINË

■ Fokusi dhe aktivitetet

Legjislacioni ekzistues në raste të caktuara mund të pengoj përpjekjet e sektorit privat për të përmirësuar konkurrueshmërinë në aspektin e çmimeve të tregut, cilësisë apo qasjes në treg. Këto kosto ekonomike janë shpesh të fshehura, por mund të jenë të konsiderueshme. Ndërsa kushtet e tregut dhe mundësitë teknologjike ndryshojnë, legjislacioni që mund të ketë pasur kuptim më herët mund të fillojnë të vendosin kufizime për konkurrueshmërinë. Këto çështje krijojnë një nevojë për të bërë përpjekje më sistematike për të identifikuar reformat prioritarë rregullative që drejtpërsëdrejti janë me përfitim për elementet kyçe të ekonomisë.

■ Zvogëlimi i vazhdueshëm i barrës administrative

Në lidhje me barrën administrative për biznesin, një qasje e njëjtë për të gjithë mund të bazohet në mënyrat standarde për të vlerësuar komponentët më të rënduara të kornizës ekzistuese rregullative. Një teknikë e tillë është Modeli i Kostos Standarde (MKS), i cili vlerëson gamën e plotë të legjislacionit dhe vlerëson koston totale të respektimit të rregullave tek komuniteti i biznesit. Çmimi për një grup të caktuar të rregullave mandej mund të bëhet kriter për caktimin e prioriteteteve për reforma. Aktivitetet e fokusuar në uljen e barrës administrative do të shfrytëzojnë monitorimin e vazhdueshëm të matjes së performancës, të tilla si *Treguesit e të bërit biznes*. Monitorimi i këtyre burimeve në një mënyrë sistematike do të japë informacion për përpjekjet e mëtejshme për të ulur barrën administrative. Ajo nxitet edhe nga ndryshimet në sistemin rregullativ që kërkohen për të përmirësuar zbatimin e legjislacionit.

■ Zvogëlimi i kostos ekonomike të legjislacionit

Qasja MKS megjithatë ka pak gjasa për të identifikuar legjislacionin që shkakton humbje të konkurrueshmërisë në sektorë specifik të ekonomisë. Për këtë arsye është e nevojshme një qasje sistematike për identifikimin e prioriteteteve në bazë të ndikimit të tyre të konkurrueshmërisë në komponentët kryesorë të ekonomisë. Duke parë tërësinë e rregullave ekzistuese nga perspektiva e një sektori të ekonomisë, bëhet i mundur vlerësimi i kostos reale ekonomike të çdo pengese për konkurrueshmërinë. Pasi ndikimi i reformave të realizueshme të jetë vlerësuar, rishikimet apo ndryshimet e propozuara të kornizës ekzistuese rregullative kalojnë nëpër procesin e VNR-së.

■ Përmirësimi i analizës së mëpasshme ose retrospektive (ex post)

Aplikimi i analizës së vazhdueshme retrospektive (ex post) e suksesit e akteve normative, ka rëndësi thelbësore për përmirësimin e analizës së politikave të ardhshme. Një qasje sistematike ndaj monitorimit dhe vlerësimit të procesit të reformës rregullative gjithashtu thekson fushat e dobësive në sistemin ekzistues rregullativ, dhe jep kontribut në zvogëlimin e barrës rregullative.

OBJEKTIVI SPECIFIK 1.2: VLERËSIM I NDIKIMIT NË MJEDIS

Legjislacioni për Mbrojtjen e Mjedisit ka për qëllim të rregullojë marrëdhëniet ndërmjet njeriut dhe mjedisit, mbrojtjen e përbërësve të mjedisit dhe proceseve mjedisore, sigurimin e kushteve materiale për zhvillimin e qëndrueshëm, duke plotësuar kuadrin e nevojshëm për zbatimin e kërkesave kushtetuese për një mjedis ekologjikisht të pastër.

Objektivat e legjislacionit për mbrojtjen e mjedisit, ndër të tjera duhet të mundësojnë:

- Përmirësimin e kushteve mjedisore, që lidhen me cilësinë e jetës dhe mbrojtjen e shëndetit publik.
- Përdorimin racional të resurseve natyrore dhe pakësimin e shkarkimeve ndotëse në mjedis, parandalimin e dëmtimeve ndaj tij dhe rehabilitimin e dëmeve në mjedis.
- Përdorimin racional mjedisit paraqet një kuadër ligjor të rëndësishëm për parandalimin e ndotjes apo dëmtimit të mjedisit nga aktivitetet humane.
- Vlerësimin e përgjithshëm, të integruar dhe në kohë, të ndikimeve mjedisore, të projekteve ose veprimtarive që kërkojnë të zbatohen, duke parandaluar dhe zbutur ndikimet negative në mjedis;
- Një proces vlerësimi të hapur dhe të administruar me paanshmëri, nëpërmjet pjesëmarrjes së organeve qendrore e vendore, publikut, organizatave jofitimprurëse për mjedisin, propozuesit të projektit dhe personave fizikë dhe juridikë, të specializuar në këtë fushë.
- Koordinimin e aktiviteteve ekonomike dhe sociale të vendit me kërkesat për mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm.
- Krijimin dhe forcimin e sistemit institucional për mbrojtjen e mjedisit në nivel qendror dhe vendor.

■ Vlerësimi i ndikimit në mjedis mundëson:

- Për të identifikuar, saktësuar dhe vlerësuar ndikimet e drejtpërdrejta dhe të tërthorta të projektit ose veprimtarisë në mjedisin ku do të zbatohen;
- Për të krahasuar përparësitë dhe mangësitë e një projekti, të propozuar në variante të tjera, të mundshme, që përmbajnë ndryshime;
- Për vendin ku do të zbatohet projekti;
- Për përmasat dhe kapacitetet e tij;
- Për teknologjinë;
- Për krahasimet me gjendjen e mjedisit, nëse nuk do të zbatohet projekti;
- Për përcaktimin e masave për të parandaluar dhe zbutur dëmtimet në mjedis;
- Për të siguruar shqyrtim cilësor teknik, profesional, juridik dhe administrativ të kërkesës dhe të marrjes së vendimit nga organet përkatëse.

OBJEKTIVI SPECIFIK 1.3: NJË PROCES I VNR PËR LEGJISLACIONIN E RI

■ Fokusi dhe aktivitetet

Një proces efektiv i VNR mund të ruajë ekuilibrin ndërmjet mbrojtjes së të mirave sociale dhe kostos së biznesit për respektimin e legjislacionit. VNR bëhet element kyç për avancimin drejt një sistemi të legjislacionit efektiv. Organi propozues duhet ta shoh VNR-në jo vetëm si detyrë tjetër që kërkohet nga ligji, por si një mjet për të arritur në zgjidhje me politika më të mira për një problem të caktuar, nëpërmjet analizës sistematike të ardhshme. Udhëzimet e përmirësuara për organet propozuese qeveritare dhe stimulimet e përshtatshme në përputhje me frymën e kërkesave të VNR-së janë thelbësore për të zbatuar këtë qasje si një mjet qendror të politikës. Zhvillimi i politikave është i lidhur me zbatimin e tyre. VNR pastaj bëhet një pjesë thelbësore e arsytimit të politikës, që zakonisht ka edhe implikime buxhetore. Sigurimi i stimujve për respektimin e rregullave lidhur me mospërputhjet eventuale kërkon një angazhim shtesë për përgatitjen e VNR-së nga organi propozues.

Në bazë të Rregullores Nr. 09/2011 të Punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës (RreP), organi propozues duhet të shoqërojë propozimin përfundimtar të projekt aktit normativ, edhe me këto dokumente: Rekomandimin zyrtar të Ministrisë; koncept dokumentin ose memorandumit shpjegues; vlerësimin e ndikimit financiar (kur kërkohet) dhe opinionin e Ministrisë së Financave; opinionin e Ministrisë së Integritimit Evropian; opinionin e zyrave përkatëse të Zyrës së Kryeministrit; një tabelë ku listohen komentet e marra nga institucionet tjera siç është përcaktuar në nenin 7 të kësaj rregullore ku përshkruhen edhe arsyet nëse janë marrë apo nuk janë marrë parasysh rekomandimet; projekt vendimin e Qeverisë; ndonjë raport ose këshillë të Sekretarit që del nga Këshilli i Sekretarëve të Përgjithshëm.

Qëllimi i koncept dokumentit është t'i mundësojë Qeverisë që të marrë parasysh në terma të përgjithshme objektivat dhe karakteristikat kryesore të një propozimi dhe opsionet e mundshme për ta trajtuar atë. Ndër kriteret tjera, koncept dokumenti përfshin edhe Vlerësimin e ndikimit financiar për secilin opsion⁹.

Qëllimi i memorandumit shpjegues është që të përfshijë dhe të paraqesë: Çështjen kyçe që është duke u trajtuar; objektivat dhe marrëdhëniet e tyre me prioritetet e Qeverisë; opsionin e rekomanduar; arsyeshmërinë për rekomandimin duke përfshirë arsyetim për nivelin e përafrimit me legjislacionin e BE-së; elementet kryesore të legjislacionit apo politikës së propozuar (përmbajtja, instrumentet e politikave, kosto, çështjet administrative); lista e plotë e akteve ligjore të BE-së që duhet të përfshihen në projekt aktin normativ si referencë informative (nëse është e zbatueshme); një vlerësim i ndikimit financiar për opsionin e rekomanduar; konsultimi (me kë janë konsultuar dhe përmbledhjet e shkurtra të përgjigjeve); si duhet të komunikohet politika e re për draft vendimin publik të Qeverisë, informacione tjera dhe analizat e nevojshme për të mundësuar, që ministrat të marrin një vendim të informuar drejt¹⁰.

Deklarata e Përputhshmërisë (DeP) dhe Tabelat e Përputhshmërisë (TeP) janë dokumente pune krahasuese, që pasqyrojnë shkallën e përputhshmërisë së një projektakti normativ vendor me Acquis të BE-së dhe përgatiten nga ministria bartëse-Organi Propozues. Ministria e Integritimit Evropian lëshon Opinion Ligjor (OLP) të Përputhshmërisë me Acquis të BE-së. Projektakti normativ, së bashku me DeP, TeP dhe OLP, i dërgohet Zyrës Ligjore të Zyrës së Kryeministrit që shqyrton përputhshmërinë e aktit normativ me Kushtetutën dhe rendin juridik, zhvillimin procedural të aktit dhe me standardet e hartimit të akteve normative.

9 Shih nenin 29 të Rregullores nr.09/2011 të punës së qeverisë së Republikën e Kosovës
10 Shih nenin 30 të Rregullores nr. 09/2011 të punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës

Deklarata mbi harmonizimin me legjislacionin e BE-së përfshin vlerësimin e statusit të harmonizimit të legjislacionit vendor me legjislacionin përkatës të BE-së, ose, nëse nuk ka legjislacion të tillë në BE, deklaratën për këtë fakt.

OBJEKTIVI I PËRGJITHSHËM 2: ZBATIMI I MIRË

■ Parimet dhe kriteret

Sfidat në zbatim të legjislacionit e kanë vonuar dhe ndonjëherë mohuar ndikimin e ndryshimeve legjislative dhe rregullative. Ajo që i krijon perceptimet e mjedisit afarist nuk është aq shumë se çfarë është legjislacioni, por se si zbatohet në ndërveprimet e përditshme me strukturat administrative dhe zyrtarët qeveritarë. Kapacitetet joadekuate institucionale, dhe rezistenca burokratike mund të fajësohen për këto sfida. Zbatimi i mirë dhe efektiv i legjislacionit kërkon pako të masave stimuluese për pajtueshmëri të plotë (dhe masave ndëshkuese) dhe aftësitë adekuate të institucioneve të ngarkuara me zbatimin e legjislacionit.

Një nga prioritetet kryesore për të ardhmen është që të ndihmohen institucionet administrative në përmbushjen e mandateve të tyre legjislative. Trajtimi i këtij prioriteti gjithashtu kërkon të kuptuar më të mirë të implikimeve financiare të pajtueshmërisë me reformat rregullative nga ana e organeve administrative, si për institucionin ashtu edhe për zyrtarin individual.

Një parim kryesor është kërkesa, që çdo informacion afarist që mbahet nga ndonjë agjenci qeveritare duhet të jetë në dispozicion në mbarë qeverinë. Afarizmit nuk duhet ti kërkohej të japë përsëri informacion, që tashmë e ka marrë ndonjë njësi qeveritare. Plotësimi i kësaj kërkesë është parakusht për zbatimin e plotë të parimit one-stop shop (ose shërbimet e integruara në një sportel) që mund të ulë barrën administrative për bizneset. Organizimet e tilla kërkojnë procedurë të integruara operative. çdo komunikim i shkruar në ndjekje të këtij objekti nuk kërkon detyrimisht VNR. Në disa raste, megjithatë, ndryshimet në procedurat administrative dhe aktivitetet e tjera të zbatimit mund të kërkojnë ndryshime legjislative ose rregullative, që janë të përfshira nën objektivin specifik 1.2.

OBJEKTIVI SPECIFIK 2.1: PROCESET ADMINISTRATIVE EFEKTIVE

■ Fokusi dhe aktivitetet

Është e qartë se do të ketë një lidhje të ngushtë ndërmjet aktiviteteve, që synojnë thjeshtëzimin e proceseve administrative dhe një mjedisi të shëndoshë rregullativ. Ky thjeshtëzim ndonjëherë kërkon ndryshime në legjislacionin që i nënshtrohen procesit të VNR-së, ndërsa, në raste të tjera, përmirësimet mund të arrihen me ndryshimin e strukturave të menaxhimit, politikave të personelit, procedurave operative, ose marrëveshjeve administrative të bashkëpunimit. Asnjë prej këtyre politikave administrative nuk duhet të kalojë nëpër një proces të detyrueshëm të VNR-së, por mund të ketë ndikim të rëndësishëm në ekzekutimin e duhur të reformave rregullative, dhe në këtë mënyrë edhe në mjedisin afarist .

■ Procedura më efikase për hapjen, funksionimin dhe mbylljen e bizneseve

Studimi i fizibilitetit i BE-së thekson që Kosova ka zbatuar reformat thelbësore fillestare drejt krijimit të një ekonomie tregu plotësisht funksionale. Në të njëjtën kohë, ekonomia e Kosovës përballlet me sfida të rëndësishme. Papunësia është e lartë dhe sektori privat mbetet i dobët. Ekonomia joformale është ende e përhapur dhe sundimi i ligjit duhet të forcohet për të përmirësuar mjedisin e biznesit dhe për të ndihmuar zhvillimin e sektorit privat. Përpjekje të tjera të rëndësishme janë të nevojshme për të orientuar më mirë politikat ekonomike, për të trajtuar konsolidimin e adresave dhe arkave fiskale, krijimin e vendeve të punës dhe çështjet e konkurrencës, dhe për të nxitur investimet private për të arritur rritje më të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse¹¹.

Për të filluar një biznes, qeveria ka bërë progres të rëndësishëm. Sistemi i regjistrimit të biznesit është integruar me Administratën Tatimore dhe Doganat, ku bizneset tani mund të regjistrohen, paralelisht me regjistrimin, të marrin numrin fiskal, certifikatën e TVSH ose certifikatën e import-eksportit në rastin e importuesve të vegjël. Bizneset tani mund të regjistrohen me një procedurë të vetme në një vend, ose “one stop shop” (parimi i të gjitha shërbimeve në një sportel). Ky është sigurisht një hap shumë i rëndësishëm në përmirësimin e mjedisit ligjor dhe rregullativ të biznesit në Kosovë¹².

Strategjia ka në fokus që ndryshimet e kaluara dhe të ardhme në kornizën rregullative të pasqyrohen në ndërveprimet e përditshme ndërmjet sektorit privat dhe qeverisë në të gjitha nivelet. Strategjia ndërtohet mbi arritjet e deritanishme në lidhje me sistemet më të mira për lëshimin e lejeve dhe licencave, dhe të lëvizë më gjerësisht në një qasje të bazuar në risk për inspektimet. Ndjekja e këtyre nën-objektivave kërkon një bashkëveprim intensiv ndërmjet ndryshimeve rregullative dhe procedurave administrative për zbatimin e tyre. Aspekte të tjera përfshijnë përmirësimin e qeverisjes kooperative (“mbrojtjen e investitorëve”), si dhe zbatimin e kontratave dhe regjistrimin e pronës. Shumë prej këtyre përpjekjeve në fakt përfaqësojnë një vazhdimësi të iniciativave aktuale, të përcaktuara në strategjitë përkatëse dhe planet e veprimit¹³. Së fundi, Strategjia mbulon gjithashtu ndryshimet në zbatimin e ndryshimeve ekzistuese dhe të ardhme në rregulloret që qeverisin mbylljen e bizneseve për të liruar burimet për formimin e bizneseve të reja.

■ Promovimi i ofrimit të shërbimeve në një sportel (ONE-STOP SHOP)

Ky objektiv përfshin edhe përpjekjet për të kombinuar shërbimet nëpërmjet zgjidhjeve në një sportel. Ndërsa nocioni i një sporteli për shërbime për të gjitha ndërveprimet biznes-qeveri nuk mund të jetë plotësisht i arritshëm – komunikimi ballë-për-ballë ndërmjet të lartpërmendurve ka të ngjarë të vazhdojë të përfshijë lokacione të ndryshme – grupimi i shërbimeve në një vend do të lehtësojë ndërveprimin dhe pakësojë barrën administrative për qytetarët dhe bizneset. Një nga objektivat për këtë strategji është krijimi i sistemeve, që do të lejojnë që të gjitha institucionet të shkëmbejnë informacione, ashtu që çdo informacion i dhënë nga bizneset dorëzohet vetëm një herë. Ky parim “një raport shumë-përdorime” mund të arrihet përmes zhvillimit të aplikacioneve të integruara elektronike.

11 Shih “Komunikatë nga Komisioni për Parlamentin Evropian dhe Këshillin për një studim fizibiliteti për një marrëveshje të stabilizim-asocijimit ndërmjet Bashkimit Evropian dhe Kosovës”, Bruksel, 10.10.2012

12 Shih, Banka Botërore, Raporti Si të bësh biznes 2012, <http://doingbusiness.org/rankings>

13 Shih për shembull “Zhvillimi i strategjisë së NVM-ve në Kosovë 2012 – 2016” korrik 2011

OBJEKTIVI SPECIFIK 2.2: PËRMIRËSIMI I MASAVE STIMULUESE (STIMUJVE) PËR PAJTUESHMËRI INSTITUCIONALE

Ka pak stimuj të vërtetë, si në nivel institucional ashtu edhe atë personal, për institucionet që të veprojnë në pajtim me dispozitat e reja rregullative, apo në fakt për të pranuar thelbin e rregulloreve efektive në ndërveprimet e përditshme të tyre me bizneset. Strukturat aktuale të stimujve priren të favorizojnë mënyrat e vjetra të punës. Boshllëqet e mbetura në sistemin rregullativ dhe mekanizmat e dobëta të zbatimit, ofrojnë mundësi të mëdha për të vendosur vetë në çështjet administrative, që është një nga burimet e korrupsionit.

Ndryshimet themelore në strukturat ekzistuese të stimujve marrin kohë dhe përfshijnë reforma të rëndësishme në shërbimin civil. Si pjesë e kësaj strategjie, megjithatë, Qeveria do të inkurajojë qasje inovative për të krijuar stimuj të cilët kontribuojnë në arritjen e objektivave dhe eliminimin e barrierave dhe pengesave administrative – të cilat e vështirësojnë zbatimin efektiv të legjislacionit në fushën përkatëse – si dhe ndërmarrjen e masave ndaj atyre, që pengojnë zbatimin efektiv të legjislacionit.

Aktivitetet në lidhje me këtë objektiv përfshijnë zhvillimin e skemave të qarta të stimulimeve, me objektiva SMART (S- Specifike, M- Matshme, A- Arritshme, R- Relevante, T- Në kohën e duhur) dhe indikatorë të performancës për çdo institucion rregullativ - hartues të politikave (ministritë dhe autoritetet e tjera) dhe zbatuesit (agjencitë dhe inspektoriatet). Krijimi i këtyre skemave stimuluese do të jetë një përpjekje e përbashkët e sektorit publik dhe atij privat. Skemat stimuluese duhet të përfshihen në rregullativen që trajtojnë kompetencat e këtyre agjencive rregullative, në veçanti ligjet dhe vendimet e qeverisë, por jo të zgjerohen deri në aktet normative të nivelit më të ulët. Këto skema stimuluese do të i nënshtrohen përditësimeve vjetore në përgjigje ndaj gjetjeve të monitorimit, drejt përmirësimit të objektivave dhe performancës.

Aktivitetet përfshijnë edhe zhvillimin e indikatorëve dhe objektivave nga çdo organ rregullativ, në bashkëpunim me akterët kryesorë, në lidhje me ndikimin (koston) e aktiviteteve të tyre mbi qytetarët dhe bizneset private. Këta indikatorë duhet të miratohen në aktet nënligjore të tyre, dhe të përditësohen në bazë periodike (vjetore). Çdo organ rregullator duhet të raportojë mbi ecurinë e këtyre indikatorëve apo objektivave. Bazuar në këto raporte, aktivitetet mund të përfshijnë edhe zhvillimin dhe zbatimin e masave për organet administrative që nuk veprojnë sipas rregullave të përcaktuara.

OBJEKTIVI I PËRGJITHSHËM 3: KONSULTIMI PUBLIK EFEKTIV DHE PJESËMARRJA E HISEDARËVE

■ Parimet dhe kriteret

Konsultimi publik efektiv ndërmjet zyrtarëve të institucioneve publike dhe hisedarëve, komunitetit të biznesit dhe shoqërisë civile - është çelësi për zbatimin e një sistemi efektiv të politikave dhe legjislacionit, që balancon interesat dhe përgjigjet ndaj ndryshimeve në mjedisin shoqëror dhe ekonomik. Konsultimi është esencial për pjesëmarrje aktive në reformimin e kornizës rregullative dhe sigurimin e zbatimit të plotë të saj. Performanca matet pjesërisht nga perceptimet nga ana e pjesëmarrësve, që pikëpamjet e tyre janë duke u pasqyruar në procesin e reformës rregullative. Konsultimi efektiv dhe pjesëmarrja nënkupton se sistemet ekzistojnë jo

vetëm për të mbledhur komente për projekt legjislacionin, por edhe për të shqyrtuar dhe inkorporuar ato si dhe për të ofruar përgjigje ndaj komenteve të dhëna.

Ky objektivi synon fushata aktive brenda dhe jashtë vendit, dhe krijimin e stimulëve që palët e interesuara të marrin pjesë në një sistem të legjislacionit efektiv. Kontaktet e brendshme u shërbejnë qytetarëve dhe bizneseve të njohin më afër qëllimin e iniciativave të reformës rregullative, dhe për të krijuar mbështetje për to. Pjesëmarrja e përfaqësuesve të sektorit privat në hartimin e legjislacionit është vendimtare për plotësimin e kapaciteteve të sektorit publik dhe njohurive të fushës, duke kontribuar ndjeshëm në cilësinë e legjislacionit. Kontaktet ndërkombëtare synojnë që të kuptohet më mirë drejtimi dhe ritmi i programit të reformës rregullative në Kosovë dhe përmirësimi i mjedisit afarist në vend.

OBJEKTIVI SPECIFIK 3.1: PËRMIRËSIMI I KONTAKTEVE VENDORE DHE PJESËMARRJES

Suksesi i reformës rregullative varet nga pranimi i gjerë dhe mbështetja për parimet e saj. Ndërsa angazhimi dhe pjesëmarrja e bizneseve dhe shoqërisë civile rritet, atëherë kur ata arrijnë vetëdijësimin për përfitimet që sjellin reformat përkatëse.

Ky objektivi specifik është shumë dimensional. Ekziston nevoja për përpjekje të ripërtëritura për të informuar qytetarët dhe komunitetin e biznesit për ndryshimet në kornizën rregullative dhe administrative, që do të lehtësojë ndërveprimin me administratën publike. Programi i kontakteve duhet të përfshihet në menaxhimin e përgjithshëm të procesit të reformës rregullative.

Dimensioni tjetër më rëndësi është dialogu intensiv ndërmjet sektorit publik dhe atij privat. Ky element përshkon të gjitha aktivitetet në kuadër të programit të reformës rregullative. Rishikimi i legjislacionit ekzistues, procesi i VNR-së, procedurat administrative të përmirësuara, dhe stimujt e përmirësuar për pajtueshmëri institucionale varen në mënyrë kritike nga kontributi i bizneseve dhe qytetarëve. Rritja e interesit dhe pjesëmarrja e sektorit privat e rritë cilësinë e legjislacionit. Procesii VNR, së bashku me qasjen nga poshtë-lart është mjet kryesor për dialogun e politikave me ndikim të lartë për reformën rregullative. Pjesëmarrja më e mirë nga sektori privat në bërjen e politikave rrit kapacitetin e përgjithshëm për të hartuar legjislacion më cilësor dhe më efektiv. Për më tepër, sektori privat gjithashtu luan një rol të rëndësishëm në dhënien e komenteve për zbatimin më të mirë të legjislacionit.

OBJEKTIVI SPECIFIK 3.2: KONTAKTET AKTIVE NDËRKOMBËTARE

Vlerësimet dhe rangimet ndërkombëtare si dhe sjellja e investitorëve varen pjesërisht nga realiteti, por në një masë të madhe edhe nga perceptimet. Për këtë arsye, programi i reformës rregullative përfshin përpjekjet specifike për të informuar investitorët ndërkombëtarë dhe analistët për të ndarë progresin drejt një mjedisi më të mirë të biznesit. Përveç kësaj, ky komponent përfshin shkëmbimin aktiv të njohurive dhe përvojës për reformën rregullative me vendet e tjera.

Përmirësimi i kontakteve ndërkombëtare në terren kërkon monitorim sistematik dhe pjesëmarrje, sipas rastit, në të gjitha programet e mëdha rajonale dhe ndërkombëtare dhe iniciativat për reformë rregullative si dhe pjesëmarrje aktive në to. Qeveria gjithashtu duhet të monitorojë në mënyrë sistematike të gjithë indikatorët ndërkombëtarë/rangimet që lidhen me mjedisin rregullativ.

Së fundi, strategjia përfshin edhe bashkëpunimin e plotë me organizatat, që zhvillojnë rangimet ndërkombëtare, që lidhen me mjedisin rregullator. Ky bashkëpunim siguron të kuptuarit më të mirë të metodologjisë, identifikimin e të anketuarve, identifikimin e mundësive për përmirësime, dhe theksimin dhe përgjigjet ndaj ndonjë pasaktësie.

SHTOJCA I. VLERËSIMI I NDIKIMIT RREGULLATIV

Si një nga mjetet shumë shpesh të përdorura nga vendet anëtare të BE-së, vlerësimi i ndikimit rregullativ (VNR) është një dokument që shoqëron propozimin për legjislacion me qëllim të ofrimit të ndihmës në procesin e vendimmarrjes, që pasohet nga analiza e thellë me opsionet rregullative në dispozicion dhe ndikimet e mundshme që mund të rezultojnë prej tyre. Komisioni Evropian ka prezantuar vlerësimin e ndikimit rregullativ në vitin 2003, ndërsa në vitin 2006 ka njoftuar përmirësimin e analizës ekonomike të legjislacionit të propozuar, që lidhet me konkurrencën, duke i vënë rëndësi të madhe konsultimeve me subjektet e interesuara të biznesit. Qëllimi i VNR-së është të identifikojë opsionet alternative të mundshme dhe ndikimin e tyre pozitiv dhe/ose negativ, me një fokus të veçantë në efektet ekonomike, sociale dhe mjedisore. Komisioni Evropian ka ftuar vendet anëtare për të kryer reformën rregullative me qëllim të zvogëlimin të kostove administrative për 25% deri në vitin 2012. Ky qëllim është formuluar nga Komisioni Evropian në vitin 2007 dhe thekson se “krijimi i një sistemi efikas dhe të integruar të rregulloreve të mira duhet të jetë objektiv afatmesëm dhe afatgjatë i çdo vendi”¹⁴. Në janar të vitit 2009, Komisioni Evropian publikoi udhëzimet e fundit për vlerësimin e ndikimit rregullativ. Në udhëzime identifikohet rëndësia dhe objektivat si vijon:

- Ndihmohen institucionet e BE-së që të projektojnë politika dhe ligje më të mira,
- Lehtësohet vendimmarrja më e informuar në tërë procesin legjislativ,
- Sigurohet koordinimi i hershëm brenda Komisionit,
- Merren parasysh kontributet nga një diapazon i gjerë i palëve të jashtme të interesuara, në përputhje me politikën e Komisionit për transparencë dhe për të qenë të hapur ndaj institucioneve tjera dhe shoqërisë civile,
- Ndihmohet të sigurohet koherenca e politikave të Komisionit dhe konsistenca me objektivat e Marrëveshjes së Stabilizim Asocimit, respekti për të drejtat fundamentale dhe objektivat e nivelit të lartë si Strategjia e Lisbonës ose ato të zhvillimit të qëndrueshëm,
- Përmirësohet cilësia e propozimeve të politikave duke ofruar transparencë për përfitimet dhe kostot e alternativave të ndryshme të politikave dhe të ndihmohet të mbahet intervenimi i BE-së sa më i thjeshtë dhe efektiv që është e mundur,
- Ndihmohet të sigurohet që janë respektuar parimet e subsidiarititetit dhe proporcionalitetit dhe shpjegohet pse veprimi që po propozohet është i nevojshëm dhe i duhur.

¹⁴ Komisioni evropian e ka dhënë këtë rekomandim kryesor në dokumentin e tij të titulluar „Reforma ekonomike dhe konkurrenshëria” (Raporti evropian i konkurrenshërisë COM (2006) 697, final, Bruksel)

■ Praktika më e mirë si parakusht për analizën efikase të legjislacionit

Raporti i OBZHE, i botuar në vitin 1997, përkufizon "praktikën më të mirë"¹⁵, që konsiderohet si parakusht për vlerësimin efikas të legjislacionit:

- Vlerësimi i ndikimit rregullativ duhet të përfshihet në sistemin e përgjithshëm të formimit të pikëpamjeve ndaj një politike të caktuar,
- Vlerësimi i ndikimit rregullativ duhet të kryhet sa më shumë që është e mundur, pa marrë parasysh presionet politike,
- Përgjegjësia për zbatimin e vlerësimit të ndikimit rregullativ duhet të specifikohet qartë,
- Organet legjislative duhet të aftësohen për të qenë në dijeni për rëndësinë e vlerësimit të ndikimit rregullativ,
- Metodot analitike, duke përfshirë analizën e kostos-përfitimit dhe metodat e mbledhjes së të dhënave, duhet të zhvillohen,
- Përpjekjet për vlerësimin e ndikimit rregullativ duhet të orientohen qartë, dhe resurset e shfrytëzuara të ndahen mirë,
- Vlerësimi i ndikimit rregullativ duhet të zbatohet në fazën e hartimit dhe kështu të përfshihet në procesin e vendimmarrjes,
- Rezultatet e VNR-së duhet të komunikohen për qeverinë, publikun dhe hisedarët,
- Vlerësimi i ndikimit rregullativ duhet të zbatohet për legjislacionin e ri dhe atë ekzistues.

KUTIA 1. Vendosja e VNR efektive¹⁶

Elementet e mëposhtme kryesore bazohen në praktikat e mira të identifikuara në shtetet e OBZHE:

- 1 Rritja në maksimum e vullnetit politik për VNR
- 2 Ndarja e përgjegjësisë me kujdes për elementet e programit të VNR
- 3 Trajnimi i institucioneve
- 4 Përdorimi i një metode konsistente por fleksibile analitike
- 5 Zhvillimi dhe zbatimi i strategjive të mbledhjes së të dhënave
- 6 Orientimi i përpjekjeve për VNR
- 7 Integrimi i VNR me procesin e bërjes së politikave, fillimi sa më shpejt që është e mundur
- 8 Komunikimi i rezultateve në mënyrë transparente
- 9 Përfshirja e publikut të gjerë
- 10 Zbatimi i VNR për legjislacionin e ri dhe atë ekzistues.

Praktika në shtetet e OBZHE tregon që procedurat e VNR përmirësojnë kuptimin e ndikimit të politikave qeveritare, konsolidojnë interesat e ndryshme dhe qasjet ndaj problemit, përmirësojnë transparencën e politikave qeveritare dhe rrisin llogaridhënien në menaxhimin e resurseve publike.

OBZHE gjithashtu jep një listë të shpejtë kontrolli për vendimmarrësit, që duhet të përdoret kur vlerësohet një propozim politikash dhe kur hartohet legjislacioni.

¹⁵ Vlerësimi i ndikimit rregullativ: Praktika më e mirë në shtetet e OBZHE-së, 1997.
¹⁶ OBZHE (1997), 'Analiza e ndikimit rregullativ: Praktika më e mirë në shtetet e OBZHE-së, Paris: OBZHE.

KUTIA 2. Lista kontrolluese e OBZHE për referencë lidhur me vendimmarrjen rregullative¹⁷

1 A është përcaktuar saktë problemi?

Problemi që do të zgjidhet duhet të identifikohet. Kjo do të thotë që problemi duhet të formulohet saktë, duke dhënë dëshmi për natyrën, madhësinë dhe intensitetin e tij, si dhe një shpjegim se pse është shfaqur problemi. Përkufizimi i saktë i problemit do të sugjerojë vetvetiu një zgjidhje potenciale dhe do të eliminojë opsionet tjera që nuk janë të duhura (adekuate). Shumë probleme janë komplekse dhe ndikojnë në grupe të ndryshme në mënyra të ndryshme. Kur rishikohen rregulloret ekzistuese, është e nevojshme të analizohet nëse natyra dhe madhësia e problemit kanë ndryshuar nga koha kur janë miratuar rregulloret.

2 A arsyetohet veprimi qeveritar?

Intervenimi qeveritar duhet të bazohet në dëshmi eksplicite se problemi ekziston dhe se veprimi qeveritar është i arsyetuar: për shkak të vlerës në politikën e vazhdueshme qeveritare, kostot dhe përfitimet e veprimit që mund të shfaqen (bazuar në vlerësimet realiste të efikasitetit të qeverisë) dhe mekanizmat alternativ për trajtimin e problemit. Tregjet duhet të konsiderohen si një alternativë ndaj veprimeve qeveritare dhe se duhet të vlerësohet kapaciteti i sektorit privat dhe individëve për të zgjidhur problemet. Qeveria duhet të kryejë rishikim sistematik dhe periodik të kushteve ekzistuese me qëllim që të parandalojë vjet-

rimin (ose daljen nga përdorimi) të veprimeve qeveritare d.m.th me qëllim të krijimit të rregulloreve të duhura për çështjet aktuale. Aktivitetet e mëtejme mund të mos jenë të nevojshme nëse përshtatet legjislacioni ose programet tjera, duke përfshirë edhe normat ndërkombëtare, për të adresuar problemet në fjalë.

3 A është rregullimi forma më e mirë e veprimeve qeveritare?

Rregulluesit në fillim të procesit rregullativ duhet të kryejnë një krahasim të mbështetur në informata të një shumëllojshmërie të instrumenteve të politikës rregullative dhe jo-rregullative, duke shqyrtuar çështjet relevante të tilla si kostot, përfitimet, efektet e shpërndarjes dhe kërkesat administrative. Vendimi se si të intervenohet mund të ketë rëndësi të barabartë po aq sa edhe vendimi se a duhet ndërhyrë apo jo. Qeveritë mund të zgjedhin ndërmjet politikave të shumta rregullative dhe jo-rregullative, instrumenteve me implikime shumë të ndryshme në rezultatet, kostot, shpërndarjen e kostove dhe përfitimeve si dhe parakushtet administrative. Puna substanciale në vendet e OBZHE-së sugjeron se përdorimi adekuat i alternativave mund të kufizojë kostot dhe të rrisë efikasitetin e aktiviteteve të qeverisë. Megjithatë, në praktikë, ligjvënësit rrallë marrin parasysh qasjet jo-tradicionale. Zyrtarët qeveritarë duhet të inkurajohen, në procesin e miratimit të akteve normative, të shqyrtojnë paraprakisht informacionet për instrumentet rregulla-

¹⁷ Bazuar në OBZHE (1995), 'Rekomandimi i vitit 1995 I Këshillit të OBZHE për përmirësimin e cilësisë së rregulloreve qeveritare', Paris: OBZHE.

tive dhe jo-rregullative. Shqyrtimet e tilla do të ndihmojnë procesin e vendimmarrjes së hapur dhe sistematike duke përdorur një grup të gjerë të instrumenteve të politikës më kreative dhe më adekuate, në mënyrë që të fitohen rezultate më të mira të politikave. Në rastin kur informacioni nuk është adekuat për fillimin e shkallës së plotë të qasjeve alternative, atëherë testimi (pilot) dhe eksperimental mund të jetë hapi i duhur kalimtar.

4 A ka bazë ligjore për procesin rregullativ?

Proceset rregullative duhet të strukturohen në mënyrë që të gjitha vendimet rregullative të respektojnë sundimin e ligjit, që domethënë, përgjegjësia duhet të jetë e qartë për të siguruar që të gjitha aktet e nivelit më të ulët janë në harmoni me aktet e nivelit më të lartë, në përputhje me obligimet e traktateve dhe në përputhje me parimet juridike të tilla si siguria, proporcionaliteti, dhe kërkesat procedurale në fuqi. Në nivelin më të lartë, kjo mund të përfshijë shqyrtimin e autoriteteve kushtetuese të veprimet në nivelet më të ulëta, që përfshin kontrollin sistematik lidhur me përputhshmërinë me rregullativën e nivel më të lartë, si dhe me traktatet dhe obligimet e tjera ndërkombëtare. Administratorët duhet të shqyrtojnë propozimet rregullative me qëllim të harmonizimit me parimet e detyrueshme ligjore të tilla si saktësia, proporcionaliteti dhe barazia para ligjit. Kur është e nevojshme, vendimmarrësit duhet të sigurojë harmonizimin me kërkesat e përcaktuara procedurale.

5 Cili është niveli (ose nivelet) i duhur i qeverisë për këtë veprim?

Rregulluesit duhet të zgjedhin me kujdes nivelin më të duhur të qeverisë për të ndërmarrë veprim ose, nëse janë të përfshira nivele të shumëfishta, atëherë duhet të dizajno-

hen sistemet efikase të koordinimit ndërmjet niveleve të qeverisë. Kjo çështje është e rëndësishme ligjore dhe praktike. Në disa raste, kompetencat vendosen nga autoritetet më të larta dhe rregulluesit nuk kanë të drejtë për vendimmarrje. Megjithatë, në shumë raste, autoritetet mund të zgjedhin se kush duhet të ndërmarrë veprimin. Në raste të tilla, pyetja është se, varësisht nga natyra e problemit, cili nivel ose sistem i bashkëpunimit ndërmjet niveleve mund të merret me problemin në mënyrën më adekuate nëpërmjet rregulloreve të veta. Kjo pyetje shfaqet në shumë politika, duke përfshirë decentralizimin, federalizmin, subsidiaritetin dhe ndërkombëtarizmin. Derisa ato shpërndajnë kompetencën e rregullimit ligjor, qeveritë në ditët e sotme janë gjithnjë e më të kujdesshme për zgjedhjen ndërmjet niveleve nën-kombëtare, kombëtare dhe mbi-kombëtare (ndërkombëtare) të qeverisë. Përgjigja ndaj kësaj pyetje do të bazohet në disa kritere: A është problemi i përcaktuar në mënyrë korrekte; A është veprimi i justifikuar; A është ligji forma më e mirë e veprimit, apo duhet ndonjë akt nënligjor; A ka ndonjë bazë ligjore për këtë akt normativ; Cili nivel i qeverisjes është i përshtatshëm për këtë veprim; A i justifikojnë përfundimet kostot e këtij akti normativ; A është akti normativ i qartë, konsistent, koherent, i kuptueshëm dhe i qasshëm për të gjithë; A kanë pasur të gjitha palët e interesuara mundësinë për të shprehur mendimet e tyre; Si do të sigurohet zbatimi i tij. Në shumë raste, nevoja për uniformitet kombëtar (ose ndërkombëtar) të standardeve rregullative duhet të baraspeshohet me respektimin e ndjeshmërisë ndaj diferencave lokale. Nëpërmjet harmonizimit mund të arrihen rezultate të dobishme përmes heqjes së barrierave, por edhe harmonizimi i tepërt mund të ketë njësoj mungesë të rezultateve po aq sa edhe jo-harmonizimi. Nivelet e shumëfishta të qeverisë shpesh përfshihen në zhvillimin rregullativ ose në zbatim. Në raste të tilla,

ligjvënësit duhet të shtrojnë ë pyetjen: në çfarë mënyre mund të kryhen më së miri konsultimet dhe koordinimet ndërmjet niveleve të ndryshme të qeverisë? Zgjidhja e problemit, qoftë përmes rregulloreve ose me mjete të tjera, shumë shpesh përfshin bashkëpunimin ndërmjet aktiviteteve të disa niveleve të qeverisë. Bashkëpunimi, nga ana tjetër, mund të kërkojë zhvillimin e formave të reja të marrëdhënieve dhe partneritetit administrativ. Në mënyrë që rregulloret të zbatohen me sukses, ata të cilët janë duke i miratuar ato duhet të sigurojnë që kapacitetet administrative janë të ngarkuar për të udhëhequr realizimin e detyrave në fjalë me kapacitet të plotë, si dhe duhet të kryejnë konsultimet dhe programet e trajnimit për ta arritur këtë.

6 A i arsyetojnë kostot përfitimet e akteve normative?

Rregullatorët duhet të vlerësojnë kostot dhe përfitimet e pritura totale të çdo propozimi rregullativ dhe të alternativave të realizueshme. Ata gjithashtu duhet të vendosin në dispozicion edhe vlerësimet për vendimmarrësit në format të arritshëm. Kostot e veprimit qeveritar duhet të arsyetohen me anë të përfitimeve të tyre para se të merret veprimi. Duhet të zbatohet në praktikë një vlerësim i qartë i kostove dhe përfitimeve totale nga rregullimet, duke përfshirë ato që i referohen të të bërit biznes, qytetarëve dhe administratës, sepse përfaqëson informatat prioritare për vendimmarrësit. Këto vlerësime janë të nevojshme për të bërë një vlerësim të arsyeshmërisë së rregullimit (miratimit të rregullores). Rregullatorët duhet të kryejnë në mënyrë rutine vlerësime të kostove dhe rezultateve të parapara për çdo rregullore të propozuar. Vlerësimet e tilla duhet të përfshijnë të gjitha kostot ekonomike për të të

bërit biznes, qytetarët dhe administratën publike, dhe përfshijnë kostot administrative dhe fiskale të alternativave rregullative dhe jo-rregullative. Vlerësimet e akteve normative kryesore duhet të përfshijnë kostot dhe përfitimet e nën-elementeve kryesore të akteve normative me qëllim të identifikimit të atyre elementeve që janë të arsyetuara dhe të atyre që nuk janë të arsyetuara. Në të gjitha rastet, duhet të bëhet një vlerësim i arsyeshëm ashtu që kostot e një veprimi nga autoritetet të arsyetohen me përfitimet e tyre para se të merret veprimi. Qeveria gjithashtu duhet të punojë edhe për përmirësimin e kapaciteteve të centralizuara për vlerësimin e barrës së përgjithshme rregullative.

7 A është transparente shpërndarja e efekteve në tërë shoqërinë?

Për aq sa vlerat e barazisë dhe ato shpërndarëse janë prekur nga ndërhyrja e qeverisë, shpërndarja e kostove dhe përfitimeve rregullative përgjatë grupeve sociale duhet të jetë transparente. Në aspektin e alokimit dhe përcaktimit të vlerës së kapitalit të tyre, rregullatorët duhet të bëjnë transparente ndarjen e kostove dhe përfitimeve rregullative përgjatë të gjitha grupeve sociale. Rregulloret e punës, për shembull, mund të kenë përfitime për punëtorët e punësuar, por ato mund ta bëjnë situatën edhe më të vështirë për ata që kërkojnë punë. Mund të ketë efekte joproporcionale në grupe të veçanta të tilla si ndërmarrjet e vogla dhe të mesme apo në rajone të veçanta. Efektet e tilla nuk nënkupton detyrimisht se marrja e veprimit është e kundërshtueshme për komunitetin si tërësi; mirëpo, është e nevojshme të shqyrtohen opsionet tjera me qëllim të përcaktimit të mënyrës, për shembull, nëse është e nevojshme të kompensohen grupet në pozitë më të pafavorshme.

8 A janë aktet normative të qarta, konsistente, të kuptueshme dhe të arritshme për përdoruesit?

Rregullatorët duhet të vlerësojnë nëse aktet normative janë të kuptueshme nga përdoruesit e mundshëm dhe, për këtë qëllim, duhet të ndërmerren hapat e nevojshëm për të siguruar që teksti dhe struktura e dispozitave është e qartë sa më shumë që është e mundshme. Ky hap në procesin e vendimmarrjes mund të përmirësojë jo vetëm tekstin e aktit normativ, por edhe të vendos në pah mungesën e paparashikuar të qartësisë dhe mospërputhjet eventuale. Gjuha e qartë dhe e saktë gjithashtu kufizon kostot e edukimit në lidhje me rregullat, duke zvogëluar në minimum keqkuptimet gjatë zbatimit. Rregullatorët duhet të shqyrtojnë aktet normative në kuptimin e konsistencës së gjuhës dhe formës me aktet tjera, sekuencën logjike të hartimit dhe sa janë adekuate përkufizimet e përdorura.

9 A kanë pasur mundësi të gjithë hisedarët të paraqesin pikëpamjet dhe mendimet e tyre?

Aktet normative duhet të hartohen në mënyrë të hapur dhe transparente, me procedurat e duhura për kontribut të suksesshëm dhe me kohë nga hisedarët, siç janë bizneset e prekura dhe sindikatat, grupet e tjera të interesit, shoqatat industriale, shoqatat tregtare, dhe grupet e gjera të interesit të tilla organizatat për mbrojtjen e mjedisit apo të konsumatorëve. Me qëllim të shfrytëzimit të dobishëm të konsultimeve publike, administrata duhet të ofrojë informata në dispozicion sa më shumë që të jetë e mundur, duke përfshirë edhe tekstet e propozuara, shpjegimin për nevojën e veprimit të qeverisë dhe vlerësimin e kostove dhe përfitimeve. Konsultimet dhe pjesëmarrja e publikut në

vendimmarrjen rregullative konsiderohen si kontribut për cilësinë e akteve normative nëpërmjet (i) sjelljes së ekspertizës, perspektivave dhe ideve për veprimet alternative nga ata që janë të prekur direkt në diskutim; (ii) ndihmës për rregullatorët për të balancuar interesat e kundërta; (iii) identifikimin e ndërveprimeve ndërmjet akteve normative nga segmente të ndryshme të qeverisë. Procesi i konsultimit gjithashtu përmirëson përputhshmërinë në mënyrë vullnetare duke zvogëluar varësinë nga zbatimi dhe sanksionet. Konsultimet mund të jenë një mjet i dobishëm në përgjigje të parimeve të tjera rregullative në këtë listë kontrolluese, të tilla si identifikimi i problemit, vlerësimi i nevojës për veprim të qeverisë, dhe përzgjedhja e modelit më të mirë të aktivitetit.

10 Si do të arrihet zbatimi më i mirë i akteve normative?

Rregullatorët duhet të vlerësojnë nivelin e zbatimit të akteve normative nga institucionet dhe pastaj të vlerësohet dhe shqyrtohet nevoja për hartimin e strategjive përkatëse me qëllim të zbatimit të akteve normative në mënyrën më të mirë të mundshme. Edhe pas procesit më rigoroz të vendimmarrjes brenda administratës, aktet normative duhet të kalojnë testin më të vështirë, që është testi i publikut. Pas një vlerësimi se si do të zbatohet akti normativ, është e nevojshme të hartohet një strategji e përshtatshme dhe e shumanshme e zbatimit. Zbatimi duhet të merret parasysh në të gjitha fazat e vendimmarrjes në vend se të lihet për në fund. Një nga burimet e zakonshme të pakënaqësisë, për shembull, është kur grupet e prekura nuk mund ta kuptojnë legjislacionin si pasojë e hartimit të dobët dhe tejet kompleks ose interpretimi jokonsistent nga ana e zyrtarëve që i zbatojnë ato.

SHTOJCA II. PLANI I VEPRIMIT

OBJEKTIVAT	VEPRIMET	INSTITUCIONET PËRGEJGJËSE	AFATI PËR ZBATIM	TREGUESIT STRATEGJIKË TË REZULTATEVE	KOSTOT E ZBATIMIT
OBJEKTIVI SPECIFIK 1.1: REFORMAT E LEGJISLACIONIT EKZISTUES PËR TË RRRITUR KONKURRUESHMËRINË					

Treguesit strategjik të rezultateve:

- Hartimi i analizave retrospektive vjetore nga secili autoritet rregullator, duke i identifikuar mundësitë e optimizimit
- Reduktimi 20% i ngarkesës administrative të përputhshmërisë me kornizën rregullative për fushat e intervenimit, të vlerësuara përmes aplikimit të Modelit Standard të Kostos (MSK), deri më 2020
- Hartimi i propozimeve vjetore për reduktim të ngarkesës rregullative nga secili autoritet rregullator për fushat e tyre të rregullores, të llogaritura në bazë të MSK dhe treguesit përkatës (Te Berit Biznes, Liria Ekonomike, etj.)
- Vlerësimi vjetor i të paktën pesë sektorëve kyç (supply chains), duke i identifikuar pengesat kryesore si dhe duke i miratuar amendamentet në kornizën ligjore për t'i zbatuar zgjidhjet e propozuara që dalin nga vlerësimi i ndikimit rregullator
- Rritja e çarkullimit në sektorët e përzgjedhur (supply chains), të paktën dy herë gjatë dy viteve të ardhshme pas implementimit të zgjidhjeve të pengesave të identifikuara si dhe rritja 10% në investime në këta sektorë, krahasuar me trendet historike.
- Zhvillimi i programeve trajnuese vjetore, duke i mbuluar fushat në vijim: analiza e pengesave rregullative në zinxhirët e vlerave (supply chains), analiza e treguesve ndërkombëtarë dhe analiza e MKS-së (që nga viti 2014)

1. Shqyrtimi i rregullit të treguesve ndërkombëtarë (Te Berit Biznes, Liria Ekonomike, tregues dhe sondazhe të tjera) si dhe dorëzimi i propozimeve për përmirësim të treguesve tek autoritetet kompetente të administratës publike	Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor	2014-2020 vjetore	<ul style="list-style-type: none"> ○ Raport mbi shqyrtimin e raporteve të indikatorëve ndërkombëtarë të administrative publikuar çdo vit ○ Propozimet për përmirësim të kornizës rregullative çdo vit t'i përcillen Qeverisë, duke e veçuar ndikimin në treguesit ndërkombëtarë 	Kosto administrative
---	---	-------------------	---	----------------------

<p>2. Kryerja e analizës retrospektive të ndikimit rregullator mbi rregulloret kyçe, të identifikuara bashkërisht me sektorin privat si dhe përmes aplikimit të MSK, identifikimi i potencialit për reduktim të ngarkesës rregullative si dhe dorëzimi i propozimeve për reduktim të ngarkesës. Secili autoritet rregullator, individualisht ose në bashkëpunim me autoritetet e tjera, t'i vlerësojë çdo vit fushat kryesore rregullative si dhe të analizojë pengesat kryesore të konkurrueshmërisë së sektoreve kryesore (supply chains) dhe në bazë të VNRsë të bëhet hartimi i propozimeve për eliminimin e pengesave të identifikuara</p>	<p>Autoritetet rregulluese, Këshilli Kombëtar për Zhvillim Ekonomik, Ministria e Tregtisë dhe Industrisë</p>	<p>2015 - 2020 vjetore</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Numri i VNR retrospektive të kryera ● Propozimet për reduktim të ngarkesës rregullative për ligjet e vlerësuara, çdo vit t'i përcjellën Qeverisë, duke e veçuar ndikimin në ngarkesën rregullative ● Propozimet për eliminim të pengesave për sektorë kryesorë (supply chains) t'i dërgohen Qeverisë çdo vit, duke e veçuar ndikimin në zinxhirët e vlerave 	<p>Kosto administrative</p>
<p>3. Dizajnimi i një kursi të trajnimit për analizim të pengesave rregullative të sektorëve kyc ekonomikë (supply chains) si dhe trajnimi për Modelin Standard të Kostos (MSK). Mbajtja e këtij kursi të trajnimit për përfaqësuesit e sektorit publik dhe privat</p>	<p>ZKM/MTI IKAP</p>	<p>2014 dhe në vazhdim</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Zhvillimi i kursit të trajnimit - 2014 ● Numri i trajnimeve të mbajtura deri më 2020 ● Pjesëmarrja vjetore e të paktën 2 përfaqësuesve të secilit autoritet rregullator përgjegjës për analizë sektorëve kryesore (supply chains) 	<p>Kostot e trajnimit mbuloohen nga IFC (Marrëveshja e Bashkëpunimit 19 Maj 2013) si dhe nga donator tjerë në bazë të marrëveshjeve përkatëse</p>
<p>4. Krijimi i "Njesisë për Rregullim më të mirë"</p>	<p>ZKM</p>	<p>2015</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Njësia e krijuar ne 2015 ● Staf i trajnuar dhe i gatshme te trajnoje te tjerë ne 2015 dhe në vazhdimësi 	<p>Kostot e trajnimit mbuloohen nga IFC (Marrëveshja e Bashkëpunimit 19 Maj 2013) si d</p>

OBJEKTIVAT	VEPRIMET	INSTITUCIONET PËRGEJGJËSE	AFATI PËR ZBATIM	TREGUESIT STRATEGJIKË TË REZULTATEVE	KOSTOT E ZBATIMIT
OBJEKTIVI SPECIFIK 1.2: VLERËSIMI I NDIKIMIT NË MJEDIS					

Treguesit strategjik të rezultateve:

- Hartimi i analizave retrospektive vjetore nga secili autoritet rregullator, duke i identifikuar mundësitë e optimizimit
- Reduktimi 20% i ngarkesës administrative të përputhshmërisë me kornizën rregullative për fushat e intervenimit, të vlerësuara përmes aplikimit të Modelit Standard të Kostos (MSK) , deri më 2020
- Hartimi i propozimeve vjetore për reduktim të ngarkesës rregullative nga secili autoritet rregullator për fushat e tyre të rregullores, të llogaritura në bazë të MSK dhe treguesit përkatës (Te Berit Biznes, Liria Ekonomike, etj.)
- Vlerësimi vjetor i të paktën pesë sektorëve kyc (supply chains), duke i identifikuar pengesat kryesore si dhe duke i miratuar amendamentet në kornizën ligjore për t'i zbatuar zgjidhjet e propozuara që dalin nga vlerësimi i ndikimit rregullator
- Rritja e qarkullimit në sektorët e përzgjedhur (supply chains), të paktën dy herë gjatë dy viteve të ardhshme pas implementimit të zgjidhjeve të pengesave të identifikuara si dhe rritja 10% në investime në këta sektorë, krahasuar me trendet historike.
- Zhvillimi i programeve trajnuese vjetore, duke i mbuluar fushat në vijim: analiza e pengesave rregullative në zinxhirët e vlerave (supply chains), analiza e treguesve ndërkombëtarë dhe analiza e MKS-së (që nga viti 2014)

<p>1. Kryerja e analizës retrospektive të ndikimit në mjedis mbi rregulloret kyc, të identifikuara bashkërisht me shoqërinë civile si dhe dorëzimi i propozimeve për ndryshim të rregulloreve me ndikim negativ në mjedis.</p>	Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor	2015 - 2020 vjetore	<ul style="list-style-type: none"> ○ Numri i VNR retrospektive të kryera ○ Propozimet për ndryshim për ligjet e vlerësuara, çdo vit t'i përcjellën Qeverisë, duke e veçuar ndikimin në mjedis 	Kosto administrative
<p>2. Dizajnimi i një kursi të trajnimit për analizim të ndikimit mjedisor. Mbatja e këtij kursi të trajnimit për përfaqësuesit e sektorit publik dhe shoqërinë civile.</p>	MMPH IKAP	2014 dhe në vazhdim	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zhvillimi i kursit të trajnimit - 2014 ○ Numri i trajnimeve të mbajtura deri më 2020 ○ Pjesëmarrja vjetore e të paktën 2 përfaqësuesve të secilit autoritet rregullator përgjegjës për analizë të mjedisit. 	

OBJEKTIVI SPECIFIK 1.3: NJË PROCES I VNR PËR LEGJISLACIONIN E RI**Treguesit strategjik të rezultateve:**

- Miratimi i metodologjisë së RIA-s dhe publikimi i manualit të RIA-s (2014)
- Mbatja e kursit vjetor të trajnimit për hartim të RIA-s (që nga viti 2015)
- Sistemi interaktiv për konsultim dhe pjesëmarrje në hartim të akteve rregullative dhe shqyrtim të akteve të hartuara si dhe lansimi dhe operacionalizimi i RIA-s në vitin 2015
- Institucionet IKAP t'i përfshijnë kurset e RIA-s në kurrikulën e tyre që nga viti 2015
- ToT për RIA
- Publikimi i të gjitha projekt akteve normative për t'u komentuar që nga viti 2015
- Shoqërimi i të gjitha projekt-akteve normative me RIA që përmbajnë vlerësimin e kostos dhe përfitimet që nga viti 2015
- Dorëzimi i të gjitha projekt-akteve normative përkatëse për konsultim në Njësinë përkatëse për Rregullim më të Mirë në kuadër të Zyrës Ligjore të Zyrës së Kryeministrit me qëllim të marrjes së opinionit në rastet kur i referohet vendim-marrësve (Qeverisë dhe Parlamentit)
- Të gjitha autoritetet rregullative i dorëzojnë raportet vjetore për nivelin e përputhshmërisë me rregulloret e RIA-s
- Raporti vjetor i reformës së kornizës rregullative të miratuar dhe publikuar nga Qeveria

					○ Miratimi i Ligjit për Akte Normative
1. Ndryshimi i kornizës ligjore për ta aplikuar RIA-n	Zyra e Kryeministrit	2014			
2. Shqyrtimi dhe përmirësimi i kornizës ligjore që e rregullojnë procesin dhe metodologjinë e RIA-së	Zyra e Kryeministrit	2014-2015			<ul style="list-style-type: none"> ○ Nxjerrja e akteve nën-ligjore për zbatimin e Ligjit për Akte Normative ○ Propozimet e zhvilluara dhe miratuara nga Qeveria i propozimeve për amendamente të kornizës rregullative si dhe zhvillimi i metodologjisë së VNR-së ○ Hartimi dhe publikimi i manualit të VNR-së
3. Dizajnimi i kursit të trajnimit për parime të qeverisjes së mirë dhe RIA. Organizimi çdo vit i trajnimeve për "Njësinë për Rregullim më të mirë", përfaqësuesit e autoriteteve rregullative, OJQ-ve dhe sektorit privat	Zyra e Kryeministrit	Çdo vit			<ul style="list-style-type: none"> ○ Trajnim i Trajnerëve për VNR - 2014-2015
					Kostot e manualit mbulohen nga IFC si dhe nga donator tjerë në bazë të marrëveshjeve përkatëse Kostot e trajnimit mbulohen nga IFC si dhe nga donator tjerë në bazë të marrëveshjeve përkatëse

OBJEKTIVAT	VEPRIMET	INSTITUCIONET PËR- JEGJËSE	AFATI PËR ZBATIM	TREGUESIT STRATEGJIKË TË REZULTATEVE	KOSTOT E ZBATIMIT
	4. Ofrimi i ndihmës IKAP për ta përfshirë në kurrikulën e tyre lëndën e parimeve të qeverisjes së mirë dhe VNR-së	Zyra e Kryeministrit	2014	<ul style="list-style-type: none"> Zhvillimi i materialeve të trajnimit në vitin 2015 Zyrtarizimi dhe lansimi i kurseve të trajnimit në vitin 2015 	
	5. Vendosja e kriterëve të qarta dhe efektive raportuese për reformë të kornizës rregullative për autoritetet rregullative, duke e përfshirë përbushjen e parimeve të qeverisjes së mirë dhe VNR-së	Zyra e Kryeministrit	I vazhdueshëm	<ul style="list-style-type: none"> Dorëzimi tek Qeveria i kërkesave për raportim si dhe të miratuara në vitin 2015 Dorëzimi çdo vit nga autoritetet rregullative të raporteve mbi reformën e kornizës rregullative 	
OBJEKTIVI SPECIFIK 2.1: PROCESET ADMINISTRATIVE EFEKTIVE					
Treguesit strategjikë të rezultateve:					
	<ul style="list-style-type: none"> Rritje e përvitshme në rangimin e Të Bërit Biznes, deri në vitin 2020 Ulja e numrit të inspektimeve me të paktën 20% deri në vitin 2015 dhe me të paktën 40% deri në vitin 2020 Ulja e numrit të akteve lejuese me të paktën 20% deri në vitin 2015 dhe nga të paktën 40% deri në vitin 2020 Ulja e kostove të nxjerrjes së akteve lejueshme të paktën 20% deri në vitin 2015 dhe me të paktën 40% deri në vitin 2020 Autoritetet publik nuk duhet të kërkojë nga bizneset dhe qytetarët informata të cilat veçse i posedon ndonjë autoritet tjetër publik që nga viti 2015 				
	1. Zbatimi i Ligjit për Leje dhe Licenca që rregullon parimet dhe nivelet e riskut lidhur me tipe të ndryshme të lejeve për aktivitete ekonomike.	ZKM	2014 Në vazhdim	<ul style="list-style-type: none"> Miratimi i akteve nënligjore për zbatimin e ligjit Mbledhja e informacionit dhe publikimi i rregjistrit të lejeve dhe licencave 	

<p>2. Thjeshtimi i procedurave administrative, që nuk janë të bazuara në ligj por vetëm në udhëzime dhe rregullore.</p>	<p>ZKM</p>	<p>2014 - 2015</p>	<p>● Dorëzimi i raporteve të pajtueshmërisë të secili institucion që duhet të rishikojë lejet dhe licencat e pabazuara në ligj.</p>	<p>Kostot e manualit mbulohe nga IFC si dhe nga donator tjerë në bazë të marrëveshjeve përkatëse</p>
<p>3. Kryerja e analizave sektorale dhe dhënia e rekomandimeve për thjeshtimin e procedurave, uljen e kostos dhe kohës për marrjen e lejeve.</p>	<p>ZKM</p>	<p>2015</p>	<p>● Dorëzimi i raporteve mbi analizën e lejeve dhe licencave tek institucionet së paku 5 institucione.</p>	<p>Kostot e manualit mbulohe nga IFC si dhe nga donator tjerë në bazë të marrëveshjeve përkatëse</p>
<p>4. Miratimi dhe zbatimi i Ligjit për Inspektime.</p>		<p>2014</p>	<p>● Miratimi i akteve nënligjorë për zbatimin e ligjit</p>	

OBJEKTIVI SPECIFIK 2.2: PËRMIRËSIMI I STIMUJVE PËR PAJTUESHMËRI INSTITUCIONALE

Treguesit strategjikë të rezultateve:

- Objektivat dhe treguesit e performancës lidhur me përmirësimet e mjedisit biznesor të zhvilluara dhe miratuara për të gjitha autoritetet rregullative në vitin 2014
- Shqyrtimi dhe azhurnimi vjetor i objektivave dhe treguesve të performancës lidhur me përmirësimet e mjedisit biznesor
- Dorëzimi dhe publikimi nga secili autoritet rregullator i raporteve vjetore të përmbushjes së objektivave dhe të treguesve të performancës
- Zgjerimi i perceptimit pozitiv të operatorëve ekonomikë të shërbimeve të ofruara nga autoritetet rregullative (duke i përfshirë aktet lejuese dhe inspektimet)

<p>1. Secili autoritet rregullator, së bashku me sektorin privat dhe palët e tjera të interesit, i zhvillojnë objektivat dhe treguesit e performancës lidhur me kostot e rregullimit të aktivitetit të tyre, të shkaktuara nga sektori privat dhe qytetarët. Këta tregues do të paraqiten në rregulloret e autoriteteve. Raportet e përputhshmërisë me objektivat dhe treguesit do të zhvillohen dhe publikohen çdo vit, duke e përfshirë rishikimin e tyre</p>	<p>Secili autoritet</p>		<p>● Zhvillimi dhe miratimi i treguesve të performancës përmes rregulloreve të autoriteteve në vitin 2014</p> <p>● Publikimi nga autoritetet i raporteve vjetore për performancën e këtyre treguesve</p> <p>● Rishikimi dhe azhurnimi çdo vit i treguesve të performancës në rregulloret e autoriteteve</p>	
--	-------------------------	--	---	--

OBJEKTIVAT	VEPRIMET	INSTITUCIONET PËR JEGJËSE	AFATI PËR ZBATIM	TREGUESIT STRATEGJIKË TË REZULTATEVE	KOSTOT E ZBATIMIT
	2. Zhvillimi dhe miratimi i masave përkatëse për autoritetet rregullative për mospërputhshmëri të kornizës ligjore lidhur me reformën e kornizës rregullative. Shqyrtimi vjetor i masave të ndërmarra	Secili autoritet		<ul style="list-style-type: none"> Zhvillimi dhe miratimi i masave përkatëse në vitin 2014 Aplikimi dhe rishikimi çdo vit i sanksioneve 	

OBJEKTIVI SPECIFIK 3.1: PËRMIRËSIMI I KONTAKTEVE VENDORE DHE PJESËMARRJES

Treguesit strategjikë të rezultateve:

- Në portalin qeveritar të ekzistojë dhe portali Qeveri - Biznes(G2B) në vitin 2015 dhe azhurnim i vazhdueshëm
- Rritja e numrit të vizitorëve të portalit G2B
- Rritja e shkallës së vetëdijesimit të qytetarëve dhe biznesmenëve për reformat rregullative
- Rritja e perceptimit pozitiv të biznesmenëve për ndryshimet në mjedisin biznesor
- Ndarja e veprimeve të ligjeve të fituar nga kompanitë, lidhur me kontestet me autoritetet publike rregullative

1. Zhvillimi dhe mirëmbajtja e Regjistrit të Lejeve dhe Licencave	ZKM	Rregullisht	Zhvillimi i regjistrit në vitin 2014	Kostot e zhvillimit të regjistrit do të mbulohen nga IFC
2. Zhvillimi dhe mirëmbajtja dhe përditësimi i pjesës Qeveri - Biznes (G2B) brenda portalit qeveritar	ZKM	Rregullisht	<ul style="list-style-type: none"> Zhvillimi i portalit në vitin 2015 Zhvillimi i regjistrit B2G i cili do t'i përbajë vlerësimet nga bizneset lidhur me aktivitetin e autoriteteve publike Mirëmbajtja dhe azhurnimi i rregullit i portalit 	

<p>3. Organizimi i ngjarjeve dhe fushatave të rregullta me synim të rritjes së transparencës si dhe promovimi i reformave rregullative për biznese dhe inkurajimin për pjesëmarrje të sektorit privat në hartimin dhe shqyrtimin e rregulloreve</p>	ZKM / MTI	Rregullisht	<ul style="list-style-type: none"> ● Organizimi i ngjarjeve dhe aktiviteteve çdo muaj për t'i promovuar reformat ● Shfaqjet televizive të mjedisit biznesor/reformës së kornizës rregullative
<p>4. Hartimi dhe implementimi i rregullave detyruese për konsultime me sektorët publikë dhe privatë si dhe hartimi i udhëzuesit për konsultime. Azhurnimi i rregullave dhe udhëzuesit.</p>	ZKM	Rregullisht	<ul style="list-style-type: none"> ● Zhvillimi dhe miratimi i rregullave lidhur me procesin e konsultimeve në vitin 2014 ● Zhvillimi i udhëzuesit për konsultime të publikuar në vitin 2014 ● Rishikimi i rregullt i rregullave dhe udhëzimeve
<p>5. Bashkëpunimi i vazhdueshëm me respondentët për treguesit / rangimet ndërkombëtare për të arritur komunikim më të mirë të ndikimit të reformave dhe për ta parandaluar keqinterpretimin e mjedisit biznesor</p>	ZKM/MTI	Rregullisht	<ul style="list-style-type: none"> ● Takime dhe komunikime të rregullta para mbledhjes së të dhënave për treguesit ndërkombëtarë
<p>6. Ofrimi i ndihmës autoriteteve publike për t'i shfrytëzuar rrjetet sociale (konsultim publik, reklamime, etj.)</p>	ZKM	Rregullisht	<ul style="list-style-type: none"> ● 50% të autoriteteve publike i shfrytëzojnë rrjetet sociale deri më 2020 <p>Kosto administrative</p>

OBJEKTIVAT	VEPRIMET	INSTITUCIONET PËR- JEGJËSE	AFATI PËR ZBATIM	TREGUESIT STRATEGJIKË TË RESULTATEVE	KOSTOT E ZBATIMIT
------------	----------	----------------------------	------------------	--------------------------------------	-------------------

OBJEKTIVI SPECIFIK 3.2: KONTAKTET AKTIVE NDËRKOMBËTARE

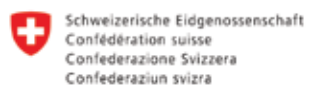
Treguesit strategjikë të rezultateve (te rishikohet gjuha):

- Numri i konferencave ndërkombëtare dhe i ngjarjeve të tjera për reformën rregullative, të organizuara në Kosovë
- Numri i konferencave ndërkombëtare dhe i ngjarjeve të tjera për reformën rregullative, të organizuara në vendet e tjera, ku përvoja e Kosovës është prezente
- Numri i qasjeve inovative, për reformën rregullative, të zbatuar në Kosovë
- Numri i programeve/iniciativave rajonale dhe ndërkombëtare për reformë rregullative, në të cilat Kosova është anëtare.
- Kosova çdo dy vite rangohet ndër 10 reformuesit e parë në Të Bërit Biznes
- Numri i projekteve / iniciativave të financuara nga donatorët gjatë reformës rregullative si dhe shuma e investuar në këto projekte

	<p>1. Organizimi i konferencave vjetore ndërkombëtare dhe i ngjarjeve të tjera me përfaqësuesit nga vendet e tjera për reformën rregullative në Kosovë dhe në mbarë botën</p>	ZKM	Rregullisht	<ul style="list-style-type: none"> ○ Organizimi vjetor i konferencave dhe i ngjarjeve të tjera 	
	<p>2. Komunikimi i vazhdueshëm me organizata dhe donatorë ndërkombëtarë. Kërkesa për vlerësim vjetor të mjedisit rregullator dhe ndihmës teknike. Bashkëpunimi me organizata që i zhvillojnë rangimet ndërkombëtare të mjedisit rregullator për të mësuar rreth metodologjisë, për t'i identifikuar respondentët, për t'i identifikuar mundësitë për përmirësim dhe pasaktësitë në përgjigje (kryesisht, treguesit e Të Bërit Biznes, Lirisë Ekonomike, nën-treguesit përkatës të Indeksit Global të Konkurrueshmërisë, Indeksit të Performancës Logjistike). Monitorimi dhe raportimi i vazhdueshëm i treguesve/rangimeve ndërkombëtare të mjedisit rregullator.</p>	Secili institucion	2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lista e organizatave të partnerëve ndërkombëtarë ○ Zhvillimi i raporteve të vlerësimit të mjedisit biznesor në Kosovë nga organizatat ndërkombëtare ○ Raporti i treguesve ndërkombëtarë ○ Projektet për ndihmë teknike në fushën e reformës rregullative dhe shumatat e tyre 	



Botimi i kësaj strategjie bëhet me bashkëpunimin e Zyrës Ligjore të Zyrës së Kryeministrit dhe Grupit të Bankes Botërore, me përkrahjen e Sekretariatit për Çeshtje Ekonomike të Qeverisë Zvicerane (SECO).



Federal Department of Economic Affairs FDEA
State Secretariat for Economic Affairs SECO